

Jaarstukken 2015

regio Stedendriehoek

Bureau Stedendriehoek

Dagelijks Bestuur van 26 mei en 29 juni 2016

Regioraad van 29 juni 2016

Versie: 27-06-2016

Inhoudsopgave Jaarstukken (*als laatste aan te passen*)

Jaarverslag

1. Inleiding	3
2. Programmaverantwoording	4
2.1 Bestuur en Organisatie	4
2.2 Terugblik 2015 algemeen	5
2.3 Terugblik van uit de opgaven/projecten/programma's	7
2.4 Algemene dekkingsmiddelen	12
2.5 Onvoorzien	12
3. Verplichte paragrafen	13
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	13
3.2 Financiering	14
3.3 Bedrijfsvoering	16
3.4 Verbonden partijen	17
3.5 Rechtmatigheid	17
3.6/3.7/3.8 Onderhoud kapitaal goederen, Grondbeleid, Lokale heffingen	18

Jaarrekening

4. Grondslagen waardering en resultaatbepaling balans per 31 december 2015	19
5. Balans per 31 december 2015 (voor resultaatbestemming) met toelichting	20
6. Overzicht van baten en lasten 2015 met toelichting	26
Resultaat 2015	29
Programma 001 Bestuur en Bureau	30
Programma 002 Agenda Stedendriehoek	32
Programma 003 Subsidiestromen	35
Programma 004 Beter Benutten Vervolg	37
WNT (wet Normering Topinkomens)	38
7. Controleverklaring	39

JAARVERSLAG

1. Inleiding

Ik presenteer u de Jaarstukken 2015 van de regio Stedendriehoek. De samenwerking van de zeven gemeenten binnen de Cleantech Regio. Ja zeker, de Cleantech Regio, want met elkaar hebben we afgesproken dat we ons als Stedendriehoek nog sterker gaan profileren als de Cleantech Regio. En dat is goed, daar zit onze kracht en daarin vinden we elkaar. Niet 'alleen' als gemeenten in de regio maar juist ook breder in samenwerking met partners als ondernemers, onderwijs en onderzoek.

Hoe hebben we het als de gemeenten binnen de samenwerking gedaan? Financieel gezien hebben we het boekjaar 2015 met een positief saldo afgesloten. Dat is goed nieuws. Inhoudelijk gezien hebben we in 2015 ook goede resultaten geboekt op de thema's van onze Agenda Stedendriehoek; bereikbaarheid, leefomgeving, innovatie en sociaal kapitaal. We hebben met de provincie Gelderland het Regiocontract gerealiseerd en met de provincie Overijssel werken we aan de Ontwikkelagenda. En we hebben in partnerschap met de provincie Gelderland en de Strategische Board Stedendriehoek de Omgevingsagenda verder doorontwikkeld waarmee we invulling geven aan de in de provinciale Omgevingsvisie benoemde gebiedsopgave. De inzet: de versterking van het vestigingsklimaat door: innovatie, toepassing en ontwikkeling van cleantech oplossingen, een circulaire economie en versterking van de schone en groene woon-, werk- en leefomgeving.

De Stedendriehoek is volop in beweging. Met De Agenda Stedendriehoek hebben we enkele jaren geleden een nieuwe weg ingeslagen in de regionale samenwerking. We kozen voor een inhoudelijke focus en een samenwerking die steeds meer in governance plaatsvindt. Inmiddels zijn we bijna drie jaar verder en de resultaten die we boeken in de vier opgaven, liegen er niet om. Met het werken in governance en de komst van de Strategische Board is het logisch om onze manier van samenwerken nog eens kritisch te bekijken. Dat proces zijn we in 2015 begonnen: de Midterm Review. De insteek is om te kijken of de samenwerking slimmer, effectiever en efficiënter kan. Met als winst een effectievere inzet van de inwonersbijdragen die vanuit de gemeente worden overgedragen aan de regio en aan de Board.

Qua huisvesting is er in 2015 ook het een en ander veranderd. Na jaren kantoor te hebben gehouden in Deventer is het bureau Stedendriehoek sinds april 2015 gehuisvest in het gemeentehuis van Voorst in Twello. Centraal in het groene hart van de Stedendriehoek.

Meer achtergrondinformatie over de resultaten in 2015 leest u verderop in de Jaarstukken.

Alex van Hedel
Portefeuillehouder Financiën en Middelen

2. Programmaverantwoording

Bestuur en organisatie

Regio Stedendriehoek, samenwerking 'light '

De regio Stedendriehoek is het samenwerkingsverband van de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen. Samen bereiken we meer en realiseren we krachtige steden en een vitaal platteland. Het versterken van het vestigingsklimaat is ons leidend thema. Dat doen we aan de hand van de opgaven bereikbaarheid, leefbaarheid, innovatie en sociaal kapitaal zoals geformuleerd in De Agenda Stedendriehoek. Om resultaten te bereiken werkt de Stedendriehoek niet alleen als gemeenten samen, maar uiteraard ook met de partners in het gebied. Co-creatie en vormen van governance zijn het uitgangspunt. Dit alles onder de profilering als Cleantech Regio Stedendriehoek.

De regio Stedendriehoek (verder ook wel aangeduid als Wgr of Wgr-Stedendriehoek) wordt gekenmerkt door een lichte samenwerkingsvorm. Het uitgangspunt is dat de samenwerking binnen de regio gebaseerd is op vrijwilligheid. Er zijn geen bevoegdheden overgedragen aan de regio. De besluitvorming is in handen van de colleges van B&W en de gemeenteraden. De samenwerking wordt gefaciliteerd door een klein stafbureau.

Samenstelling DB en Regioraad

De Regioraad (RR) wordt gevormd door twee bestuurders (burgemeesters/wethouders) per deelnemende gemeente. De Regioraad kiest uit zijn midden de leden van het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB wordt gevormd door één bestuurder per gemeente. Als adviseur is een gedeputeerde van de provincie Overijssel en een gedeputeerde van de provincie Gelderland lid van het DB.

Het Dagelijks Bestuur werd eind 2015 gevormd door:

Apeldoorn: Johan Kruithof, portefeuille economie en arbeidsmarkt

Brummen: Alex van Hedel, portefeuille financiën en personeel

Deventer: Andries Heidema, voorzitter en portefeuille communicatie en lobby

Epe: Hans van der Hoeve, vicevoorzitter en portefeuille regiocontract en leefomgeving

Lochem: Sebastiaan van 't Erve, portefeuille duurzaamheid en energie

Voorst: Jos Penninx, portefeuille mobiliteit

Zutphen: Arnold Gerritsen, portefeuille wonen en werken

Gelderland: Jan Markink, adviseur DB

Overijssel: Bert Boerman, adviseur DB. Tot en met de PS-verkiezingen van maart 2015. Hij is daarna opgevolgd door Monique van Haaf.

De Regioraad werd eind 2015 gevormd door:

Apeldoorn: Johan Kruithof, John Berends, Paul Blokhuis (plv. lid)

Brummen: Alex van Hedel, Eef van Ooijen, Luuk Tuiten (plv.lid)

Deventer: Andries Heidema (voorzitter), Robin Hartog Heys, Jan Jaap Kolkman(plv.lid)

Epe: Hans van der Hoeve, Robert Scholten, Erik Visser (plv.lid)

Lochem: Sebastiaan van 't Erve, Bert Groot Wesseldijk, Trix van der Linden (plv.lid)

Voorst: Jos Penninx, Wim Vrijhoef, Harjo Pinkster (plv.lid)

Zutphen: Arnold Gerritsen, Oene Bosch, Coby Pennings (plv.lid)

Verhuizing bureau Stedendriehoek

In april 2015 is het secretariaat (het bureau) van de regio Stedendriehoek verhuisd van Deventer naar Twello. Na bijna 10 jaar gehuisvest te zijn geweest in het kantoorpand de Leeuwenbrug in Deventer, waarbij de Stedendriehoek huurde van de gemeente Deventer, zijn de medewerkers vanaf april neergestreken in het gemeentehuis van de gemeente Voorst in Twello. De huurperiode bij de gemeente Deventer liep af en vervolgens hebben alle gemeenten uit de Stedendriehoek een offerte kunnen indienen voor huisvesting en bijbehorende facilitaire ondersteuning. De gemeente Voorst kwam met de beste aanbieding. Dus is sinds april 2015 het secretariaat van de regio gezeteld in het groene hart van de Stedendriehoek. Ook het secretariaat van de Strategische Board Stedendriehoek is meeverhuisd.

Nieuwe secretaris

Na circa vijf jaar secretaris te zijn geweest van de regio Stedendriehoek heeft Miranda Veenbergen medio april 2015 een nieuwe baan aanvaard. Zij is griffier geworden van de gemeente Lochem. Zij is opgevolgd door Carine Verheggen. Carine komt van de provincie Gelderland waar zij onder andere procesmanager Omgevingsagenda is geweest. Zoals alle medewerkers van het bureau Stedendriehoek is haar aanstelling ook op basis van detachering. Carine is begonnen in augustus. In de tussentijd is Gerardy Hulsbergen interim secretaris geweest. Zij is ondertussen door het DB ook benoemd als plaatsvervangend secretaris.

2.2 Terugblik 2015 algemeen

Voor de bijbehorende budgetten wordt verwezen naar pagina 27 en verder; daar wordt per programma een toelichting op de gerealiseerde cijfers gegeven. Dit geldt ook voor het hierna volgende onderdeel "Terugblik vanuit de programma's/opgaves" (pagina 7).

Midterm Review

De regio Stedendriehoek heeft met het vaststellen van De Agenda Stedendriehoek (eind 2013) haar inhoudelijke focus bepaald: 'beter worden in wat we samen zijn!'. Dit betekent dat we ons sterk maken voor het nog verder verbeteren van het vestigingsklimaat in de Cleantech Regio Stedendriehoek.

Met het vaststellen van de inhoudelijke agenda (De Agenda Stedendriehoek) is in de uitvoering de nadruk komen te liggen op governance (samenwerking in beleidsvorming en uitvoering) in plaats van government (de overheid bepaalt en voert uit). Het samenspel van de verschillende O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoek, Overheid, maatschappelijke Organisaties) is van groot belang voor het succes. Deze aanpak heeft ons de afgelopen twee jaar mooie resultaten opgeleverd op de verschillende domeinen (leefomgeving, bereikbaarheid, innovatie, sociaal kapitaal).

De Strategische Board Stedendriehoek heeft een belangrijke rol in de uitwerking van de opgaven innovatie en sociaal kapitaal. De Midterm Review heeft als insteek om twee jaar na het vaststellen van de inhoudelijke agenda van de Wgr, te kijken hoe de samenwerking Wgr – board gestroomlijnd kan worden. Met als winst een effectievere inzet van de inwonersbijdragen die via de gemeenten aan de Wgr en de board worden overgedragen.

De relatie met het verzoek van de board om verhoging bijdrage

In het voorjaar heeft de board aan al haar partners gevraagd om de samenwerking te versterken door het verruimen van de middelen in geld of menskracht. Aan de gemeenten is gevraagd om hun bijdrage met ingang van 2016 te verhogen van 1 euro per inwoner naar 2 euro (bij benadering een bedrag van ongeveer € 400.000).

Een aantal gemeenteraden heeft daarop voorgesteld om te kijken of het niet mogelijk is om budget over te hevelen van de regio naar de board en om te kijken of een nauwere samenwerking tussen beide organisaties tot efficiencyvoordelen kan leiden. Dit ook vanuit het idee dat de board aan de lat staat voor de opgaven op het gebied van innovatie en sociaal kapitaal.

Het Dagelijks Bestuur heeft daarop besloten om een kwart van het gevraagde bedrag beschikbaar te stellen uit de begroting 2016 van de Stedendriehoek. Dit gebeurt deels door het overhevelen van financiële middelen die bestemd waren voor de opgaven Innovatie en Sociaal kapitaal en deels door het efficiënter samenwerken van beide secretariaten. Daarnaast ziet het DB op het gebied van communicatie goede kansen om vanuit één communicatiepunt te communiceren onder de vlag van Cleantech Regio Stedendriehoek. Naast een besparing verwacht het DB hier ook inhoudelijk winst te boeken. Hiermee wordt een kwart van de gevraagde euro vrijgespeeld.

Het proces

De regio heeft vlak voor de zomer een externe begeleider aangetrokken voor de ondersteuning van het proces. Het DB heeft in het najaar een advies geformuleerd en besproken in de BC van 17 december. Daarmee is de oriënterende en verkennende fase van de Midterm Review afgerond.

Kernkwesties

Er zijn uit de verkennende gesprekken en overleggen twee kernissues naar boven gekomen.

- Er is behoefte aan een herdefinitie van de rollen en taken van de regio en de board. En de manier van werken van en de wgr en de board, beiden in samenwerking met partners (governance) zorgt ervoor dat de beleving is dat er twee regio's zijn.
- Er is een vernieuwing nodig van de betrokkenheid van de B&W's en raden.

In haar vergadering van 17 december heeft het DB daarop de volgende besluiten genomen.

Samenwerking: van structuur naar proces

De board en wgr blijven twee aparte organisaties, maar we willen wel komen tot een betere samenwerking in werk- en besluitvormingsprocessen.

Qua samenwerking willen we vanuit de wgr onze relaties 'vernetwerken'. Daarnaast willen we een nog actievere rol pakken in de samenwerking. Dit doen we op basis van invloed en gezag op die onderwerpen waar we ons als overheid eigenaar van voelen en waarop we samen willen werken. We gaan steeds meer opgavengericht werken (in plaats van sectoraal) in flexibele werkverbanden en partnerschappen.

De Midterm Review loopt in 2016 nog door en wordt gecombineerd met de tussenbalans. Waar de Midterm Review zich richt op het 'hoe' geeft de tussenbalans inzicht in de stand van zaken van de inhoudelijke opgaven van de regio. In 2016 moet er een visiedocument worden opgeleverd die richting geeft aan de manier waarop we (samen)werken en de focus op de onderwerpen.

Tussenbalans van De Agenda Stedendriehoek

In het laatste kwartaal van 2015 hebben we stilgestaan bij de resultaten die we hebben geboekt sinds we met De Agenda Stedendriehoek zijn gaan werken, dus vanaf begin 2014. Deze heeft als centraal doel de kwaliteit van het vestigingsklimaat te versterken. Daartoe spelen wij onze troeven uit: een robuuste en veerkrachtige economie, de menselijke maat en sociale betrokkenheid, de goede bereikbaarheid en de bijzondere kwaliteit van onze landschappen, dorpen en steden. We werken aan vier opgaven die het vestigingsklimaat helpen versterken: innovatie krachtig maken, sociaal kapitaal beter benutten, blijven werken aan bereikbaarheid en leefomgeving met kwaliteit versterken. De vier opgaven uit De Agenda Stedendriehoek worden gekenmerkt door duidelijke kansen voor de regio.

Dor middel van een zogenaamde Tussenbalans hebben we onderzocht in welke mate het gelukt is om die kansen te benutten; geen herijking van de agenda, maar een moment van monitoring en evaluatie met als doel om overzicht en focus te houden op De Agenda Stedendriehoek. Hierbij hebben we ook recente ontwikkelingen betrokken zoals nieuwe tafels in de regio Stedendriehoek, de agenda van de Cleantech Regio, de Omgevingsagenda van Gelderland, coalitieakkoorden van de beide provincies, Gelders Energieakkoord, Nieuwe Energie Overijssel, Agenda Stad /Urban Agenda etc.

Het resultaat van de Tussenbalans wordt gecombineerd met de bevindingen uit de midterm review in een document dat inzicht heeft in het hoe en het wat: hoe werken we nu samen en wat bereiken we? Dit document komt in de eerste helft van 2016 gereed.

VNG-congres

Op 2 en 3 juni vond in het Omnisport in Apeldoorn het VNG-Jaarcongres 2015 plaats. Het congres dat in het teken stond van 'Dichtbij, dialoog en democratie' trok zo'n 2500 burgemeesters, wethouders, gemeentesecretarissen en raadsleden aan. Ook regio Stedendriehoek ontbrak niet op het congres.

De regio had samen met de gemeente Apeldoorn een stand. Daarbij profileerde de regio zich als Cleantech Regio Stedendriehoek De stand van de Cleantech regio trok veel bezoekers aan. De gemeente Apeldoorn en de regio Stedendriehoek droegen samen de kosten.

Open Days Brussel

De (bijna) voltallige colleges van de regio Stedendriehoek bezochten op 13 en 14 oktober de Open Days Brussel. Deze dagen stonden vooral in het teken van ontmoetingen, het delen van kennis en het opzoeken van de samenwerking met collega's in en uit Europa.

Een delegatie van regio Zwolle sloot hierbij aan. Het programma bestond uit diverse seminars en lunchmeetings die o.a. gingen over innovatie/start-ups MKB, circulaire economie, European Fund for Strategic Investments (EFSI) ofwel de Juncker-gelden en de Urban Agenda. Naast netwerken was een belangrijk doel van het bezoek de profilering van de regio als Cleantech Regio Stedendriehoek.

2.3 Terugblik 2015 vanuit de opgaven/projecten/programma's

Omgevingsagenda Cleantech Regio Stedendriehoek

De provincie Gelderland heeft het initiatief genomen om samen met de Strategische Board en de samenwerkende gemeenten in de Stedendriehoek de Omgevingsagenda op te stellen. In deze agenda staat de gebiedsopgave Cleantech Regio centraal. Dit betekent dat de samenwerkende partners, die hun schouders onder deze opgave zetten, zich richten op het versterken van de economie van de Stedendriehoek en het versterken van de schone en groene leefomgeving. Innovatie, het toepassen en ontwikkelen van cleantech oplossingen en een circulaire economie staan hierbij in de spotlights. Dit alles draagt bij aan een nog sterker vestigingsklimaat van de Stedendriehoek als Cleantech Regio.

De voedingsbodem

In de Stedendriehoek zijn tal van innovatieve bedrijven gevestigd die technologie, processen en producten ontwikkelen waar het milieu beter van wordt. Bovendien zijn in de Stedendriehoek de inwoners bovengemiddeld actief op het gebied van duurzaamheid. Dit blijkt onder andere uit het aantal energiecorporaties dat 'bottom-up' wordt opgericht. In de Stedendriehoek gaat de beweging richting een circulaire economie hand in hand met de kwaliteit van de schone en groene leefomgeving. Een vruchtbare voedingsbodem van een sterk vestigingsklimaat. Bovendien blijkt uit een recent onderzoek van Motivaction onder inwoners van de Stedendriehoek dat het cleantech-karakter ook wordt herkend en erkend. Maar ruim 70% van de bewoners spreekt zich positief uit over de keuze voor cleantech als passend label voor de regio.

Versterken vestigingsklimaat

Dit potentierijke vestigingsklimaat is voor de provincie Gelderland, Strategische Board Stedendriehoek en regio Stedendriehoek de basis voor de uitwerking van de gebiedsopgave uit de Omgevingsagenda. Het begrip vestigingsklimaat wordt hierbij breed ingestoken; het gaat het om het vestigingsklimaat voor huidige inwoners en nieuwkomers, voor bestaande bedrijven en ondernemers die zich hier willen gaan vestigen, voor studenten en voor mensen die hier hun werk hebben of gaan zoeken.

Vliegwielprojecten zorgen voor versnelling

Het realiseren van zo'n gebiedsopgave vraagt om betrokkenheid, doorzettingsvermogen en langdurige aandacht. Om een versnelling op gang te brengen zijn er vliegwielprojecten. Deze raken aan alle aspecten relevant voor het vestigingsklimaat en de door de partners gestelde doelen. Denk hierbij aan innovatie, business development, energietransitie, mobiliteit, onderwijs-arbeidsmarkt en de leefomgeving.

De volgende vliegwielprojecten zijn benoemd:

Cleantech Regio Development en energietransitie bottom up realiseren

Deze twee vliegwielprojecten komen samen in de Cleantech Agenda. Bottom line is dat bedrijven en organisaties gefaciliteerd worden om van hun cleantech-idee of -plan business te maken. Gezonde bedrijfsvoering en aandacht voor human capital horen hierbij. Dit project wordt getrokken door de Strategische Board Stedendriehoek

Toekomstbestendige binnensteden en dorpskernen

Delen van binnensteden en dorpen met ruimtelijke kwaliteit krijgen prioriteit in hun ontwikkeling. Ze worden duurzaam in de zin van dat ze over tientallen jaren nog bloeien en bruisen èn omdat er op deze cruciale plekken ruimte is voor initiatieven met een 'cleantech'-karakter. Dit project wordt getrokken door de wgr Stedendriehoek.

Cleantech Icoon A1

Dit project verbindt de al geplande verbreding van de A1 met de duurzaamheidsdoelstellingen vanuit de Cleantech Regio. Aandacht voor onder meer duurzame energie en watergebruik, schone technologie en de ruimtelijke kwaliteit. De zone rondom de A1 wordt zo een etalage van het cleantechkarakter van de Stedendriehoek. Dit project wordt getrokken door de provincie Gelderland.

Naar een duurzaam gezonde arbeidsmarkt (onderzoeksproject)

Een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en langer en gezonder werken is cruciaal voor de inwoners van de Cleantech Regio. Dit project is onderdeel uit gaan maken van Cleantech Regio Development.

Naar een schoon en duurzaam mobiliteitssysteem (onderzoeksproject)

De regio wil verkeer en vervoer schoner en duurzamer maken. Mogelijkheden die onderzocht worden zijn onder andere het verder uitbouwen van de routes van fietssnelwegen, elektrische stadsdistributie en e-mobility. Dit project wordt getrokken door de wgr Stedendriehoek.

Bestuurlijke overleggen

In 2015 is twee keer een 'benen op tafel' overleg gehouden met bestuurders vanuit de provincie Gelderland, wgr Stedendriehoek en Strategische Board Stedendriehoek. Omdat de gebiedsopgave niet stopt bij Deventer en de grens tussen beide provincies, is nadrukkelijk ook in 2015 de aanhaking bij Overijssel gezocht. Dit heeft er onder andere toe geleid dat ook gedeputeerden vanuit deze provincie vertegenwoordigd waren in deze overleggen.

Ook is de Omgevingsagenda een aantal keren onderwerp van gesprek geweest op de BC.

Regiocontract Gelderland

De provincie Gelderland investeert via het Regiocontract voor de periode 2012 tot en met 2015 ruim 14 miljoen euro in de regio Stedendriehoek. Het gaat dan om programma's en projecten op het gebied van de regionale (duurzame) economie, energieneutraliteit, vitale steden en dorpen, cultuur en landschap en sociale kracht. Aan cofinanciering dragen de gemeenten en andere partijen minimaal 14 miljoen euro bij. Vanuit de regio is Maikel Swaters de programmamanager. 2015 was het laatste jaar van het Regiocontract. In zo'n laatste jaar wordt altijd veel gerealiseerd en kunnen we oogsten. Dat was dan ook vorig jaar het geval. Voorbeelden hiervan zijn de gebiedsontwikkeling in de Weteringsebroek, de (door)ontwikkeling van de topconsortia, zoals het Cleantech Centre, de herinrichting van de openbare ruimte in het centrum van Epe, de aanleg van de Noorderhaven in Zutphen en de vele projecten binnen het programma Sociale Kracht. 2016 staat in het teken van de inhoudelijke en financiële verantwoording. Voor een tweetal projecten is door de provincie uitstel verleend en lopen nog door in de eerste helft van 2016, namelijk energieneutrale dorpen en kernen en landschappelijke kwaliteit buitengebied.

Ontwikkelagenda Overijssel

Sinds 2012 werken de provincie Overijssel, de regio Stedendriehoek en de gemeente Deventer samen op basis van de Ontwikkelagenda Overijssel-Stedendriehoek-Deventer. Doel van de ontwikkelagenda is 'een stip aan de horizon' zetten en concrete bijdragen te leveren aan de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Deventer. Inzet is een kwalitatief hoogwaardige en bereikbare netwerkstad, met een onderscheidend profiel voor Deventer en een aantrekkelijk vestigingsklimaat als motor voor wonen, werken en leven. Het werkprogramma omvat een groot aantal projecten die tussen 2013 en 2017 tot uitvoering moeten komen.

In 2015 zijn belangrijke stappen gezet in de realisatie van het programma.

Voor de Hanzeweg is de fase van planvorming opgestart en zo goed als afgerond.

De mr. H.F. de Boerlaan is uitgevoerd wat heeft geresulteerd in een hoogwaardig inrichting van het gebied tussen Havenkwartier en binnenstad.

Zowel de Schipbeekzone als het Sluiskwartier zijn in 2015 verder in uitvoering genomen en zullen op onderdelen (Pothoofd) in het vroege voorjaar van 2016 worden opgeleverd.

Bij Technicampus heeft de marktverkenning geleid tot een kernwerkgroep bestaande uit bedrijven. Er is veel voorwerk gedaan voor het uitvoeren van een beroepskeuze carrousel techniekplein en het inrichten van een werkomgeving. De uitvoering hiervan zal plaatsvinden in de eerste helft van 2016. Naast dit alles zijn er ook andere projecten die bijdragen aan het werkprogramma maar waarvoor geen provinciale subsidie wordt aangevraagd.

Gemeente, provincie en partners investeren in totaal 24 miljoen euro. De provinciale bijdrage bedraagt € 11.850.000 in het kader van de KvO Netwerksteden. De gemeentelijke bijdrage, aangevuld met bijdragen van derden, bedraagt in totaal € 12 miljoen. Het jaar 2016 staat net als 2015 in het teken van verdere uitvoering en realisatie. Ook zal er een tussentijdse procesevaluatie worden uitgevoerd.

EFRO

Het EFRO-programma is in 2015 afgerond. Dit betekent dat de resultaten zijn geboekt voor de prioriteit 2 (versterken van innovatieklimaat in de stedelijke netwerken) en prioriteit 3 (versterken van de attractiviteit van steden). In de regio Stedendriehoek zijn de volgende projecten uitgevoerd: Kanaalzone, Poorten van Salland, IJselfront, De Mars, Pleinen binnensteden en dorpen, Park Berg en Bos, Beleef de Berkel, winkelstraatmanagement,

ondernemers/startershuis, DOK Zuid en Brinkpark. In afwachting van de formele afronding van nog 5 projecten wordt het oorspronkelijke budget van € 8.057.426 voor prioriteit 2 en € 2.029.065 voor prioriteit 1 volledig besteed.

Opgave Blijven werken aan bereikbaarheid

In de Mobiliteitsagenda van de regio Stedendriehoek zijn de activiteiten en projecten benoemd waar de regio zich de komende jaren voor gaat inzetten. De Mobiliteitsagenda is iteratief tot stand gekomen vanuit diverse bijeenkomsten en gesprekken met externen. Hierbij wordt het programma Beter Benutten zelfs aangestuurd in samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven.

In de mobiliteitsagenda zijn acht opgaven geformuleerd: capaciteitsvergroting A1, fietsruggengraat realiseren, goede en toekomstvaste basismobiliteit, Beter Benutten, aantakken van de regio op de hoofdwegen, verbinden Noord-Zuid, spoorboekje verbeteren, samenhangend en robuust vervoerssysteem binnen de regio.

In verband met beschikbare capaciteit focussen we op de eerste vier opgaven. Noodgedwongen blijven er dus opgaven en ambities onvoldoende beantwoord. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld verduurzaming vervoer en goederenvervoer over rail.

Capaciteitsvergroting A1

Sinds het vaststellen van de Bestuursovereenkomst capaciteitsvergroting A1 neemt de regio deel in de Bestuurlijke Begeleidingsgroep van dit project (Rijkswaterstaat, Overijssel, Gelderland, Twente, Stedendriehoek).

De A1 wordt gefaseerd verbreed over een aantal trajecten tussen Apeldoorn en Azelo, waarbij de eerste fase omvat 2017 – 2020, de tweede fase 2024 – 2028.

In regioverband wordt de inbreng van gemeenten afgestemd en gecoördineerd. Dit om voor de gemeenten en als regio gezamenlijk een zo goed resultaat te krijgen met een zo goed mogelijke doorstroming, ook tijdens de werkzaamheden.

Afstemming vindt onder meer plaats over ontwerp weg, over op- en afritten, verzorgingsplaatsen, hinder tijdens werkzaamheden.

Uit de inpassingsvisie volgen ook opgaven en ambities die niet opgenomen worden in de projectscope. Onder meer onder de noemer Clean Tech icoon A1 worden deze getracht uit te werken en te realiseren en daarmee een duurzaam en innovatieve karakter van de regio zichtbaar te maken.

Fietsruggengraat

Begin 2015 zijn de routes uit de fietsruggengraat geprioriteerd. Voor de route Apeldoorn-Twello-Deventer is einde 2015 het maatregelenpakket vastgesteld en zijn de middelen beschikbaar gekomen. De komende twee jaar wordt een maatregelenpakket gerealiseerd. Conform de Beter Benutten benadering worden potentiële fietsers en stakeholders hierbij betrokken om zo goed mogelijk resultaat (gebruik route) te krijgen.

Basismobiliteit

De basismobiliteit omvat diverse vervoersvormen op het gebied van Jeugd, Leerlingen, Participatiewet, Jeugdwet, Wmo en OV.

In 2015 een voorstel voor de basismobiliteit voorbereid met daarin een vervoerscentrale. In de raden heeft besluitvorming plaatsgevonden over het Koersdocument en een Gemeenschappelijke Regeling (eind 2015/begin 2016).

De vervoerscentrale is in oprichting. Er zal een aparte Gemeenschappelijke Regeling actief zijn voor de basismobiliteit. Hieraan nemen ook de gemeenten Heerde en Hattem deel.

Beter Benutten

Er is een groot aantal resultaten onder Beter Benutten behaald. Dit heeft betrekking op de eerder genoemde fietsruggengraat, maar ook het Slim Vervoeren (stedelijke distributie) en het realiseren van ontwikkelingen in de gemeenten Apeldoorn en Deventer (waaronder Transferium Zutphenseweg Apeldoorn, OV huurlocatie Deventer). Onder aansturing van de Mobiliteitstafel worden met werkgevers diverse acties uitgevoerd. Er zijn 33 scans bij bedrijven uitgevoerd, voorzieningen bij bedrijven gerealiseerd, bedrijven ondersteund in vervoerbeleid (zoals alternatief voor vervoer tussen locaties). Samen met bedrijven en organisaties wordt de aanschaf en het gebruik van E-fietsen (met name voor langere afstanden gestimuleerd (boven 7,5 km).

Voor Beter Benutten wordt gestructureerd samengewerkt met omliggende regio's (Zwolle/Kampen, Twente, Arnhem/Nijmegen).

Opgave Leefomgeving met kwaliteit versterken

Thema's waaraan in 2015 is gewerkt: Omgevingsagenda, regionale woningbouwprogrammering, programmering bedrijventerreinen / ladder voor duurzame verstedelijking, energietransitie, klimaatadaptie en een aantal publiek-private tafels

Omgevingsagenda

In de omgevingsagenda staat de gebiedsopgave Cleantech Regio Stedendriehoek centraal. Er is regionaal gewerkt aan de uitwerking van zes vliegwielprojecten, waarvan het vliegwielproject "toekomstbestendige binnensteden en dorpskernen" de meeste raakvlakken heeft met leefomgeving. Het gaat om het benoemen en ontwikkelen van de cruciale plekken in binnensteden en dorpen, die met prioriteit worden aangepakt. Ze worden duurzaam in de zin van dat ze over tientallen jaren nog bloeien en bruisen én omdat er op deze cruciale plekken ruimte is voor initiatieven met een 'cleantech'-karakter. Dit is van levensbelang voor de aantrekkelijkheid van de regio. De volgende deelprojecten worden vanuit de samenwerking de komende jaren opgepakt: strategische interventie leegstaand vastgoed en herontwikkelingslocaties, kwalitatieve programmering, versterken levendige binnensteden en actieve dorpskernen.

Regionale woonagenda

De regionale woonagenda is in 2015 aangeboden aan de verschillende colleges. Er is verder gewerkt aan de vier belangrijkste thema's hieruit:

1. definiëring en benutting van de woonkwaliteiten in de regio
2. komen tot een voorraadstrategie ten behoeve van regionale afstemming
3. gezamenlijk inzicht vergroten in de ontwikkelingen binnen de sociale sector
4. gezamenlijk inzicht vergroten in de effecten van het scheiden van wonen en zorg.

In 2015 zijn ook de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe woningbouwafspraken met de provincie Gelderland voor de periode 2016-2020. Deze krijgen in 2016 hun beslag.

Programmering bedrijventerreinen / ladder voor duurzame verstedelijking

In 2015 zijn de voorbereidingen getroffen voor de actualisatie van de regionale bedrijventerreinprogrammering. In 2016 zullen nieuwe afspraken met de provincie Gelderland worden gemaakt. Ook is gewerkt aan regionale afstemming met betrekking tot de ladder voor duurzame verstedelijking. Door bureau STEC is een verkenning uitgevoerd hoe we er als regio voorstaan en welke stappen we als regio nog kunnen zetten. Dit krijgt in 2016 vervolg.

Energietransitie

In 2015 is de winnaar van de EO-Wijers prijsvraag bekend geworden, waarvoor de regio al eerder het opdrachtgeverschap had gewonnen. Deze keer besloot de jury niet tot 1 prijswinnaar, maar zijn er meerdere winnaars. Idee hierachter was om de verschillende winnende partijen met elkaar en met de regio een uitwerkingsslag te laten doen. In een aantal regionale ateliers is dit gebeurd, gekoppeld aan specifieke plekken in de regio. De energietafel die in 2015 is opgericht gaat hiermee verder aan de slag.

Klimaatadaptie

In 2014 heeft de regio al een verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor regionale klimaatadaptie, samen met de provincies en het waterschap. In 2015 is verder verkend welke maatregelen we regionaal willen uitwerken. Dit zal in 2016 vervolg krijgen.

Tafel Woonkwaliteit

Deze tafel richt zich op het verbeteren van het woonklimaat in de Stedendriehoek. Deelnemers zijn zowel de overheid, onderwijs als private partners. De doelstelling van de tafel is het stimuleren van de omslag van een kwantitatief woonbeleid naar een kwalitatief woonbeleid. In 2015 leverde de tafel de nodige input voor de woonagenda, zoals onderzoek naar woonmilieus en woonstijlen.

Tafel Routenetwerken

Deze tafel is in 2015 beëindigd. Het thema routenetwerken is inmiddels door de provincie Gelderland opgepakt, samen met de verschillende regionale partners.

Tafel Gezond bewegen

Ook deze tafel is in 2015 beëindigd. Verschillende partners hebben elkaar gevonden en zetten hun samenwerking waar nodig zelf voort.

Reizende Tafel Leegstand en hergebruik van Boerderijen

In 2015 is de ronde van excursies langs vrijkomende agrarische gebouwen afgerond. Het thema staat hiermee voorzichtig op de regionale agenda. In 2016 wordt bekeken hoe de tafel een vervolg krijgt.

Tafel culturele programmering

In 2015 is een Manifest opgesteld van alle deelnemende partijen (schouwburgen, poppodia en filmhuizen). Volgende stap is in gesprek hierover met de regionale wethouders cultuur.

Opgave Innovatie krachtig maken en Sociaal kapitaal beter benutten

Samenwerking in de Strategische Board

De regio Stedendriehoek werkt samen met ondernemers en onderwijs in de Cleantech Regio. De regio zet zich maximaal in op schone technologie om zo een duurzame economie en samenleving te realiseren. Energieneutraliteit is hierbij een speerpunt. Op 2 en 3 februari 2015 heeft het tweede jaarcongres Cleantech Tomorrow plaatsgevonden. Meer dan 800 verschillende bezoekers over 2 dagen, waarvan bijna de helft van buiten de regio. Het congres werd plenair afgesloten met de winnaars "Team Auping" van de Cleantech Battle 2015 en het ondertekenen van het afval-convenant door Circulus-Berkel, 8 gemeentes en Solidpack.

Innovatie: Stedendriehoek innoveert

In 2015 heeft de board de Cleantech Agenda opgesteld waarin de doelen op gebied van cleantech voor de regio beschreven staan. De board heeft ook het vliegwielproject Cleantech Regio Development uit de omgevingsagenda/gebiedsopgave opgepakt en uitgewerkt. Rond verschillende cleantech thema's zijn clusters van bedrijven gevormd en innovatieve businesscases verzameld en uitgewerkt.

In de periode juli 2013 tot en met maart 2015 zijn door Stedendriehoek Innoveert (SI) 345 bedrijven bezocht (streefwaarde 543), 53 innovatievouchers verleend, 9 (hightech)starters en MKB bedrijven ondersteund buiten de vouchers om. en in totaal 9 miljoen aan investeringen (gemengd publiek/privaat) gegenereerd (streefwaarde 6 miljoen) bij in totaal 31 projecten/business cases. SI verantwoordt zijn resultaten in een eigen jaarverslag/rapportage. Het jaarverslag van de Board wordt in het voorjaar van 2016 gepubliceerd.

Bedrijven, kennisinstellingen en overheden participeren in 2015 in:

- Technicampus; naast opleidingen in bouw, installatietechniek, metaal en infra werken zij aan praktische innovatievragen uit het bedrijfsleven;
 - Cleantech Center; waar ondernemers gebruik maken van de kennis en knowhow van talent in het onderwijs door middel van challenges en het begeleiden van cleantech-start-ups;
 - Centre of Excellence for Media and ICT creëert een platform waar de technologische ontwikkelingen uit de industrie, bedrijven en markten elkaar ontmoeten.
- Eind 2015 liepen de regiocontracten voor deze centra af. De resultaten van het regiocontract worden apart verantwoord.

Werkt en Leert

Samen met de regio Noord-Veluwe zijn met de werkgevers arrangementen ontwikkeld gericht op de instroom van werkzoekenden, de doorstroming binnen en tussen bedrijven en de scholing van zittend personeel. De basis van deze sectorplannen vindt zijn oorsprong in het Akkoord van Beekbergen. Er is bijna 7 miljoen euro aan financiële steun van minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verkregen. De sectorplannen worden op dit moment uitgevoerd.

Resultaten (inclusief Noord-Veluwe):

- Arrangement 1 Nieuwe BBL plekken: van 511 van de 525 zijn de papieren binnen.
- Arrangement 2 Startersbeurs: van de 100 beurzen zijn uiteindelijk 93 Startersbeursplekken ingevuld.
- Arrangement 3 Mobiliteitsvouchers: de 445 vouchers (300 origineel, 145 extra beschikt) van SWMVW1 en de 250 vouchers van SWMVW 2 zijn uitgegeven.
- Arrangement 4 Scholingsvouchers: in plaats van 120 vouchers zijn er 185 scholingsvouchers in 2015 uitgereikt.
- Arrangement 5 Papier- en kartonindustrie: 40 aanvragen voor loopbaanscans en meer dan 190 aanvragen voor scholing zijn gemeld.
- Arrangement 6 Toekomstgericht scholen: alle 400 vouchers zijn uitgereikt.

Onderscheidt - Profileert

In 2015 heeft een herstart plaatsgevonden van de tafel Onderscheidt onder de naam 'Profileert'. Er is een startbijeenkomst geweest. In 2016 wordt de tafel verder ontwikkeld. De branding van de Cleantech Regio is onverminderd doorgegaan.

Ook is gestart met lobby en zijn er bijeenkomsten op gebied van acquisitie en rode loperbeleid geweest.

Energie

De regio heeft de ambitieuze doelstelling om in 2030 energieneutraal te zijn. Energietransitie heeft acceleratie nodig in het ontwikkelen van ideeën en plannen genereren, waardoor de mogelijkheid op concrete business cases wordt vergroot. Om die versnelling te bereiken is door de Strategische Board een adviestafel energietransitie bottom up gestart. De focus van deze adviestafel ligt op energiebesparing en energietransitie. Deze brede tafel coördineert en stimuleert de noodzakelijke energietransitie.

Herijking Regionale Economische Visie (2008)

De herijking van de regionale economische visie is niet uitgevoerd. Komende periode zal de Cleantech Agenda leidend zijn. Daarnaast vindt er een herijking plaats van het regionale programma bedrijventerreinen.

Vorbereiding vergaderingen board

De vergaderingen van de board zijn voorbereid door een agendacommissie waarin twee vertegenwoordigers van gemeenten zitten. De agenda's worden vervolgens in een ambtelijk en bestuurlijk overleg voor besproken. De input is door de twee bestuurlijke vertegenwoordigers in de board ingebracht.

Bestuurlijke deelname aan de board

De gemeenten in de Board worden vertegenwoordigd door de wethouders Kottelenberg (gemeente Lochem) en Kruithof (gemeente Apeldoorn). De heer Heidema (burgemeester van Deventer en voorzitter van de Wgr Stedendriehoek) is onafhankelijk voorzitter van de Board.

2.4 Algemene dekkingsmiddelen

De regio kent geen algemene dekkingsmiddelen in vergelijking tot een gemeente zoals bijvoorbeeld Algemene Uitkering, dividend en belastingopbrengsten. De begrote uitgaven worden gedekt door bijdragen van gemeenten, welke zijn gebaseerd op inwoneraantallen. Bij de programma's zal deze post ook niet verder worden toegelicht.

2.5 Onvoorzien

De regio kent geen post onvoorzien. Zoals al hierboven vermeld worden de begrote uitgaven gedekt door bijdragen van gemeenten. Bij de programma's zal deze post ook niet verder worden toegelicht.

3. Verplichte paragrafen

3.1 Weerstandsvormogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt de relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit (in hoeverre beschikt de regio over middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen financiële voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie. Indien onverhoopt zich een situatie voordoet waarbij dusdanige onvoorziene "schades" optreden die niet uit regionale middelen voldaan kunnen worden zal een beroep gedaan moeten worden op de regiogemeenten.

Weerstandscapaciteit:

De regio kent geen algemene reserves. De exploitatielasten worden jaarlijks verrekend met de gemeenten.

Wel is sprake van 3 bestemmingsreserves, te weten:

- reserve eenmalige bestedingen;
- reserve rente-egaliseringsfonds;
- reserve Overlopend projectbudget.

Hoewel het hier om bestemmingsreserves gaat, kan het bestuur besluiten deze reserves aan te wijzen als dekkingsmiddel, waarbij tegelijkertijd een beleidswijziging van de onderwerpen waartoe deze reserves dienen, wordt ingezet.

Risico's:

Meerdere risicogebieden zijn te benoemen, w.o.:

- risico's als gevolg van eigen besluitvorming (eigen beleid). De regio heeft in het verleden de begroting (2011 -2013) niet geïndexeerd als vorm van bezuiniging, ook heeft er geen correctie plaatsgevonden voor de wijziging van het Btw-tarief van 19 % naar 21% per 1 oktober 2012 (de begroting van de regio is inclusief BTW). In 2013 en 2014 is opgemerkt dat de salarissen uit de pas lopen met de ramingen. In de jaarrekening 2014 (en begroting 2016) is een voorstel gedaan om te komen tot een structurele oplossing voor deze achterstand. Er is voorgesteld om het structurele nadeel te corrigeren met ingang van begroting 2016 en tegelijkertijd 2 jaar lang (2015 en 2016) indien nodig, een afbouwende bijdrage uit de reserve rente hiervoor in te zetten, zodat de salariscorrectie (incl. BTW correctie) niet ineens op de gemeenten afgewenteld wordt;
- wisselend rijksbeleid en gemeentebestuur en uitkomsten daarvan. Inmiddels is merkbaar dat als gevolg van de reorganisaties bij gemeenten de inzet om niet van medewerkers van regiogemeenten soms tot knelpunten leidt;
- het doen of nalaten van andere partijen. Dit kan tot risico leiden. Voorheen betrof dit de afvaltaak (ophalen huishoudelijk afval), nu is alleen de terugbetaling van de renteloze lening van de verbrandingsinstallatie nog in beeld. De lening is per 1 juli 2016 opeisbaar. De focus bij het doen of nalaten van andere partijen ligt nu op subsidies die zijn toegekend op basis van cofinanciering. Te denken valt aan het regiocontract 2012-2015, waar voor de cofinanciering over het algemeen 50% van een projectbudget bedraagt. De afrekening vindt plaats in het tweede kwartaal 2016. Bij subsidie Beter Benutten is, naast de cofinanciering, ook de relatief korte looptijd een risico. De afrekening van dit subsidie is verwerkt in deze jaarstukken. We wachten nu op uitsluitel van de subsidieverstrekking. Ondanks de verlenging van het project tot en met 31 december 2015 zijn niet alle projecten uitgevoerd en ook de cofinanciering bleek niet wat we er van verwacht hadden. Inmiddels ontvangt de regio ook subsidie voor de opvolger van dit project: Beter Benutten Vervolg. Ook hier speelt cofinanciering een grote rol;
- risico's t.a.v. bedrijfsvoering. De regio is afgelopen jaren met langdurige ziekte geconfronteerd; het financieel risico hiervan ligt bij de regio. Inmiddels is begonnen met het aanpassen van de detacheringsovereenkomsten en wordt het nieuwe VNG-model toegepast. Daarin staat de bepaling dat bij ziekte langer dan 6 weken de verplichting tot betalen vervalt. Dit is voor de regio een positieve ontwikkeling, daarmee valt het beschikbare budget vrij voor vervanging. Zie verder de paragraaf bedrijfsvoering;
- risico's t.a.v. eigendommen. Op dit moment wordt er van uit gegaan dat deze risico's niet, of in geringe mate aanwezig zijn. Risico's op eigendommen geldt vooral voor zover de

eigendommen niet of niet voldoende verzekerd zijn voor verlies door welke oorzaak dan ook. Voor in eigendom zijnde laptops en Ipads is een fraudeverzekering afgesloten.

- autonome risico's.

Kengetallen

De volgende kengetallen zijn voorgeschreven:

1. a netto schuldquote: de netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is én wat dat betekent voor de schuldenlast. Bij beide berekeningen worden bij de financiële activa de verstrekte leningen opgenomen. De schuld van de regio is per 6 februari 2015 geheel afgelost. Het kengetal fluctueert met het in "kas" hebben van voorschotten van subsidies.
b netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: zie bij a. De regio verstrekt geen leningen, daardoor wijzigt de ratio niet.
2. solvabiliteitsratio: deze ratio geeft inzicht in de mate waarin de regio in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.
3. grondexploitatie; deze is niet van toepassing. Grondexploitatie maakt geen deel uit van het takenpakket van een samenwerkingsverband zoals de regio Stedendriehoek.
4. structurele exploitatieruimte: de structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Bij de regio worden de structurele lasten jaarlijks begroot en vervolgens verrekend met de bijdrage van de gemeenten op basis van inwoneraantallen.
5. belastingcapaciteit: deze is voor de regio niet van toepassing. Belasting heffen maakt geen deel uit van het takenpakket van een samenwerkingsverband zoals de regio Stedendriehoek.

Het opstellen van de begroting t + 1 (t is het huidige jaar) valt gelijktijdig met opstellen van de jaarstukken voor jaar t-1. Vanwege deze werkwijze is het voor de regio niet mogelijk om kengetallen te berekenen op begrotingsbasis.

kengetallen	realisatie '14	realisatie '15
netto schuldquote	4,75 %	-3,35 %
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	4,75 %	-3,35 %
solvabiliteitsratio	6,44 %	13,19 %
grondexploitatie	nvt	nvt
structurele exploitatieruimte	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt

Resumé: het weerstandsvermogen van de regio Stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

3.2 Financiering

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De Wet FiDo en regeling Ruddo zijn van toepassing. In tegenstelling tot de paragraaf weerstandsvermogen gaat het in deze paragraaf om risico's die wel kwantificeerbaar zijn. De regio heeft op 18 december 2014 haar nieuwe Treasurystatuut (hierna Treasurystatuut 2014) vastgesteld.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan het bedrag dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Indien de regio boven deze limiet uit komt, moet overgegaan worden op een vaste geldlening. De kasgeldlimiet was voor het jaar 2015 bepaald op 8,2%.

Het saldo op de lopende rekening vanwege schatkistbankieren bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Voor de regio geldt dit minimale bedrag. Zie verder bij liquide middelen als onderdeel van de toelichting op de balans.

Er zijn in 2015 twee begrotingswijzigingen geweest. De eerste wijziging betrof het opvoeren van een overbruggingsbudget/subsidie voor Slim Reizen (overbrugging project Beter Benutten (BB) naar Beter Benutten Vervolg (BBV)). Echter, vanwege verleend uitstel voor indiening (31 december 2015 i.p.v. 31 december 2014) van de eindverantwoording van project BB is dit weer teruggedraaid en is in december de begrotingswijziging inzake het project BBV vastgesteld. Beide wijzigingen betroffen budgettair neutrale wijzigingen. In dit geval worden de uitgaven gedekt door subsidies en zijn de wijzigingen niet van invloed op de gemeentelijke bijdragen, wel op het totaal van lasten en baten.

Kort geld uitzetten kan niet meer: de regio moet verplicht schatkistbankieren.

De langlopende lening is begin februari 2015 afgelost. Zie voor nadere informatie de toelichting op de balans bij langlopende geldleningen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en er geldt een wettelijke ondergrens van € 2.500.000. Deze wettelijke ondergrens heeft een positieve uitwerking voor de regio, namelijk meer financiële ruimte (€ 2,5 mln. ten opzichte van begrote norm (na wijziging) € 619.692 en gerealiseerde norm € 1.013.828). Zie hierna.

renterisiconorm 2015		
begroting 2015 primair		2.891.126
begroting 2015 na wijziging		3.098.460
rekening 2015		5.069.139
percentage		20,0%
primaire begr	renterisiconorm	578.225
begr na BW	renterisiconorm	619.692
wettelijke ondergrens		2.500.000
rekening 2015	renterisiconorm	1.013.828

Kredietrisicobeheer

Kredietrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling ten gevolge van het niet na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij als gevolg van insolventie of deficit. Dit is een blijvend punt van aandacht.

Relatiebeheer

De belangrijkste bankrelatie is de BNG. In december 2013 is een zogenaamde "werkrekening" geopend bij de BNG voor het schatkistbankieren, met daaraan gekoppeld een rekening bij de schatkist. Het automatisch afkomen van een saldo hoger dan € 250.000 is ingesteld. Over het automatisch aanvullen van een tekort is de BNG nog aan het onderzoeken of dit mogelijk is. Vooralnog gebeurt dit handmatig.

Liquiditeitenbeheer

De rentevergoeding op de rekening courant bedraagt vanaf 1 juli 2012 "0". De invoering van het schatkistbankieren brengt met zich mee dat er gemiddeld € 250.000 op de lopende rekening als saldo aanwezig mag zijn. Het meerdere wordt afgeroomd ten gunste van de schatkist en staat daar op een speciale rekening, waar in beginsel rente over werd vergoed. Inmiddels is die rentevergoeding ook "0".

Hoewel de regio er naar streeft een liquiditeitsprognose op te stellen, is dat tot op heden niet gelukt. Enerzijds heeft de regio te maken met de grilligheid van de geldstromen/beschikkingen van subsidies, anderzijds is er geen vast patroon te ontdekken in de te betalen bedragen.

Vanuit de IC 2015 is geadviseerd het Treasurystatuut aan te passen en de liquiditeitsprognose te schrappen, ook gelet op het verplichte schatkistbankieren.

Administratieve organisatie liquiditeitsfunctie

De basis hiervoor is destijds gelegd in het Treasurystatuut. De regio streeft naar een minimale variant, zoals past bij het huidige kleine en flexibele regiobureau. Het proces betalen van een factuur is volledig beschreven.

Informatievoorziening

Vanwege de wijziging in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (april 2009) kan de regio via de begroting en jaarrekening de provincie informeren over de stand van de kasgeldlimiet. Bij 3 kwartalen overschrijding van de limiet is het wel nodig dat de regio alsnog drie kwartaalrapportages toezendt aan de toezichthouder met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. Dit is voor de regio in 2015 niet van toepassing geweest.

3.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de volgende onderdelen: personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting.

Personeel en organisatie

Het bureau bestaat per 31/12/15 formeel uit 6,2 fte. Sinds november 2014 is er geen sprake meer van medewerkers in actieve dienst van de regio. Daarmee zijn ook de kosten voor de salarisadministratie vervallen. De huidige medewerkers zijn op basis van detachering en inhuur bij het bureau Stedendriehoek in dienst. Voor deze opzet is gekozen zodat de regio (en de regiogemeenten) in de toekomst niet langdurig de financiële lasten hoeft te dragen van personeel als gevolg van reorganisatie en ontslag. Vanwege de kleinschalige omvang van het bureau zijn alle medewerkers min of meer specialisten te noemen. Vervanging bij langdurige afwezigheid is dan ook niet altijd even makkelijk. In 2015 is de regio opnieuw met langdurige ziekte geconfronteerd. Dit is deels opgevangen door een tijdelijke urenuitbreiding bij twee medewerkers van het bureau. De regio is, na een aanbesteding met als doel te komen tot goedkopere huisvesting, per 1 april 2015 verhuisd naar het gemeentehuis in Twello. Het voordeel is ingezet voor de vervanging van de formatie van het bureau. De achterblijvende werkzaamheden van de voormalig programmamanager zijn ingevuld door het aantrekken van een senior beleidsmedewerker voor gemiddeld 24 uur per week.

Informatiebeleid en automatisering

Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de reguliere kantoortoeepassingen. Dit volstaat voor de meeste taken. Deze voorzieningen worden afgenomen van de gemeente Voorst. Het bureau Stedendriehoek is gehuisvest bij de gemeente Voorst en heeft een eigen, herkenbare ingang. De financiële administratie wordt verzorgd door gemeente Apeldoorn. Vanwege pensionering van de enige medewerker in vaste dienst met ingang van november 2014 wordt geen gebruik meer gemaakt van de salarisadministratie via de gemeente Apeldoorn.

Daarnaast is er sprake van een eigen website waarvan de kosten direct voor rekening van de regio komen. Voor communicatie wordt steeds vaker de digitale variant gekozen in plaats van een boekje of andere vorm van drukwerk. De regio werkt grotendeels "papierloos" en heeft hiervoor een aantal Ipads aangeschaft. De ondersteuning wordt geleverd door gemeente Voorst. Voor het gebruik van de Ipads zijn gebruikersovereenkomsten met de medewerkers gesloten.

Voor het digitale archief maakt de regio gebruik van programma Corsa, welke via gemeente Voorst wordt afgenomen. Daarbij zijn uiteraard de wettelijk geldende regels voor archivering gewaarborgd.

Voor het Regiocontract 2012-2015 is een algemeen systeem beschikbaar, genoemd PMR, waarin zowel bestuurders, programmamanagers als uitvoerenden in kunnen raadplegen en een aantal van hen kan daar ook in muteren.

Het PMR is ook gebruikt voor Beter Benutten.

Risicomanagement

Van een alomvattend geheel van "risicomanagement" is geen sprake. Het is de vraag of dit voor een organisatieonderdeel als de regio (bureau Stedendriehoek) ook nodig is. Het gaat hierbij dan om risico's in de sfeer van financiële risico's en bedrijfsvoeringsrisico's en gezien de ontwikkelingen inzake het afvaltraject in zeer geringe mate om risico's ten aanzien van afval. Na het uitbetalen van de renteloze lening in de zomer van 2016 eindigt de betrokkenheid met de afvaltaak.

Uit de IC van 2013 en 2014 kwam duidelijk naar voren dat het financiële risico van ziekte momenteel bij de regio ligt. Met het aanpassen van de detacheringsovereenkomsten naar het nieuwe model van de VNG is ook dit risico geminimaliseerd.

3.4 Verbonden partijen

Het aangaan van banden met een verbonden derde partij gebeurt altijd vanuit het publieke belang. De definitie van verbonden partijen voor een regionaal samenwerkingsverband luidt: verbonden partijen zijn partijen waarmee het samenwerkingsverband een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Voor de regio Stedendriehoek is daar geen sprake meer van. De regio Stedendriehoek heeft enkel nog een financieel belang in de overeenkomst over afvalverwerking (VAM/Essent/Attero). Het indirecte bestuurlijke belang is geëindigd bij het opheffen van STIVAM I. De regio is destijds niet toegetreden tot STIVAM II. De bestuurlijke deelname was onder meer vanwege financiële belangen: er is destijds door gemeenten een groot bedrag ingelegd om de installatie in Wijster mede te financieren. Die bestuurlijke deelname is inmiddels vervangen door een meerpartijenovereenkomst waarbij deelname in de NV (commanditair kapitaal) werd omgezet in een rechtstreekse aanspraak van elk der partijen jegens Essent. De regio neemt daarbij de honneurs waar voor een andere 'verbonden partij': VAR in Wilp. Uiterlijk 1 juli 2016 komt dit bedrag vrij.

3.5 Rechtmatigheid

In het kader van rechtmatigheid dient elk jaar een geactualiseerd normenkader te worden vastgesteld: dit normenkader betreft alle regelgeving waarin de kaders voor het "reilen en zeilen" van de regio worden genoemd, zowel extern (wet- en regelgeving) als intern (zg. eigen verordeningen en regelingen). Het totaaloverzicht (zoals voorgelegd aan het DB van 8 februari 2016) is opgenomen in het bijlageboek.

In 2006 is de organisatieverordening door het DB op de nieuwe werkwijze aangepast, de vaststelling door de Regioraad heeft begin 2007 plaatsgevonden. De financiële verordening is in de Regioraad vastgesteld op 5-10-2006. De mandaat- en budgethoudersregeling is op 3 maart 2011 door de Regioraad vastgesteld.

In 2014 en 2015 is met een externe adviseur en juridische adviseurs van de regiogemeenten een screening uitgevoerd van alle regelingen en verordeningen en daar waar nodig geactualiseerd. In 2016 zullen deze allen worden aangeboden aan het bestuur ter vaststelling.

Het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekeningen 2013-2016 is door het DB op 6 februari 2013 vastgesteld en op 18 maart 2013 ter kennisname gestuurd aan de Regioraad.

In de financiële verordening is opgenomen dat het DB eenmaal per bestuursperiode zorg draagt voor interne toetsing op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, rechtmatigheid van de beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen van de regio Stedendriehoek (artikel 6). Met ingang van 2007 is een begin gemaakt met het opstarten van een interne controle. Voor het jaar 2015 is dit gedaan door een collega van de gemeente Zutphen.

Bevindingen IC

In 2015 is de IC uitgevoerd door een collega van de gemeente Zutphen. Bij deze controle zijn de volgende onderdelen betrokken:

1. Normenkader
2. Administratieve organisatie
3. Balans
4. Exploitatie
5. Memorialen
6. Treasury

In 2014 en 2015 is geadviseerd om naast het akkoord van de budgethouder ook zichtbaar het paraaf/akkoord van de inhoudelijk verantwoordelijke medewerker te vermelden, voordat de factuur betaalbaar wordt gesteld. Daarmee wordt recht gedaan aan de functiescheiding zoals beschreven in het werkproces.

Daarnaast is geadviseerd om de nieuwe afspraken met betrekking tot het paraferen van de

memoriaalboekingen door de budgethouder vast te leggen. Deze werkwijze is met ingang van het jaarrekeningtraject 2014 ingevoerd. Praktisch wordt dit vormgegeven door achteraf de verwerkte memorialen te laten paraferen door de secretaris. Verder is aangegeven dat vanwege invoering van het schatkistbankieren (en de relatief lage drempel van € 250.000) en het niet meer aanwezig zijn van een langlopende geldlening de noodzaak voor een liquiditeitsplanning naar de achtergrond verdwijnt.

Gedurende het jaar is per kwartaal het bestuur achteraf geïnformeerd via de kwartaalrapportages (eerste tot en met derde kwartaal 2015) over de stand van de budgetten en het te verwachten eindsaldo. In het DB van 8 februari 2016 is een mededeling gedaan over het voorlopige saldo 2015, onder voorbehoud van wijzigingen welke kunnen voortvloeien uit de accountantscontrole. In 2015 zijn 2 begrotingswijzigingen geweest, namelijk het budgettair neutraal ramen van het subsidie Beter Benutten Vervolg (€ 207.334) en het terugdraaien van het overbruggingssubsidie inzake BB.

3.6 Onderhoud kapitaalgoederen

3.7 Grondbeleid

3.8 Lokale heffingen

Deze paragrafen worden hier verder niet toegelicht; deze zijn voor de regio/bureau Stedendriehoek niet van toepassing.

JAARREKENING

4. Grondslagen waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

BALANS

Vaste activa

De regio Stedendriehoek beschikt niet over vaste activa.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een voorziening in mindering worden gebracht.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer. De lening van de regio is per 6 februari 2015 afgelost.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Er zijn geen leningen door ons gewaarborgd.

5. Balans per 31 december 2015 (voor resultaatbestemming)

BALANS PER 31 DECEMBER 2015		bedragen * € 1.000,-	
	Ultimo 2015	Ultimo 2014	
ACTIVA			
Immateriële vaste activa	0	0	0
Materiële vaste activa	0	0	0
Financiële vaste activa	0	0	0
Totaal vaste activa	0	0	0
Voorraden	0	0	
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	0	0	
Vorderingen op openbare lichamen	113	57	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.410	3.627	
		1.523	3.684
Liquide middelen			
Banksaldi	171	76	
		171	76
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	50	51	
		50	51
Totaal vlottende activa	1.744	3.811	
TOTAAL GENERAAL	1.744	3.811	

BALANS PER 31 DECEMBER 2015		bedragen * € 1.000,-	
	Ultimo 2015	Ultimo 2014	
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	0	0	
Bestemmingsreserve	213	223	
Gerealiseerde resultaat	17	22	
		230	246
Voorzieningen	0	0	0
Vaste schulden looptijd > 1 jaar			
Onderhandse leningen van:			
binnenlandse banken en financiële instellingen	0	219	
		0	219
Totaal vaste passiva	230	465	
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	0	0	0
Overlopende passiva			
Nog te betalen bedragen	454	504	
Van Europese of Nederlandse overheden ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	1.060	2.842	
		1.514	3.346
Totaal vlottende passiva	1.514	3.346	
TOTAAL GENERAAL	1.744	3.811	

VLOTTENDE ACTIVA

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen

Vorderingen openbare lichamen	31-12-2015	31-12-2014
Vorderingen openbare lichamen	113.212	57.379
Totaal	113.212	57.379

Het betreft hier de openstaande posten bij gemeenten op balansdatum. Dit betreft de verrekening BTW van project Beter Benutten periode augustus tot en met december 2015 en de BTW van BBV 2^e half jaar 2015. Als laatste is hier opgenomen de afrekening van de subsidie BB met de gemeenten die een accountantsverklaring hebben overlegd. In 2016 zal op basis van de te ontvangen subsidievaststellingen door Gelderland en Overijssel (provinciaal en rijksdeel) duidelijk worden welke bedragen eventueel moeten worden terugbetaald aan de subsidieverstrekkers en welk bedrag beschikbaar zal zijn voor aanwending in het kader van het project Beter Benutten Vervolg. Het bedrag vermeld bij 2014 betreft de BTW van project BB. Zie voor een specificatie het bijlageboek.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rente typische looptijd korter dan één jaar

Schatkistrekening looptijd < 1 jaar	31-12-2015	31-12-2014
BNG - schatkistrekening Rijk	1.409.543	3.626.579
Totaal	1.409.543	3.626.579

Het bedrag in de schatkist is in 2015 lager dan in 2014 omdat in 2015 € 2,8 miljoen aan voorschot is uitgekeerd voor het regiocontract aan gemeenten terwijl er in 2015 € 1,8 miljoen is ontvangen. Ook ten aanzien van Beter Benutten is € 0,9 miljoen aan voorschotten betaald, terwijl er geen subsidie meer is ontvangen.

Vanwege schatkistbankieren wordt indien van toepassing dagelijks het meerdere boven een bedrag van € 250.000 automatisch afgeroomd ten gunste van bovenstaande Schatkistrekening. De regio houdt geen andere gelden aan buiten 's Rijks-schatkist.

Liquide middelen

Banksaldi

Banksaldi	31-12-2015	31-12-2014
BNG - regio algemeen	170.998	75.569
Totaal	170.998	75.569

De kredietlimiet op de rekening courant bedraagt in 2015 € 300.000, cf. het wettelijke minimum. Het saldo op de lopende rekening vanwege schatkistbankieren bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Indien van toepassing wordt het meerdere boven € 250.000 automatisch afgeroomd ten gunste van de Schatkistrekening. De regio bankiert alleen bij de BNG.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan het bedrag dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Indien de regio boven deze limiet uit komt, moet overgegaan worden op een vaste geldlening. De kasgeldlimiet was voor het jaar 2015 bepaald op 8,2%.

Het saldo op de lopende rekening vanwege schatkistbankieren bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Voor de regio geldt dit minimale bedrag. Zie ook hieronder.

kasgeldlimiet 2015		
begroting 2015 primair		2.891.126
begroting 2015 na wijziging		3.098.460
rekening 2015		5.069.139
percentage		8,2%
primaire begr	kasgeldlimiet	237.072
begr na BW	kasgeldlimiet	254.074
wettelijke ondergrens (wet FiDo)		350.000
Maximaal saldo rek cf. schatkistbakieren		250.000
rekening 2015	kasgeldlimiet	415.669

Ruimte onder de kasgeldlimiet per :	
eerste kwartaal 2015	4.857.792
tweede kwartaal 2015	5.322.409
derde kwartaal 2015	4.146.343
vierde kwartaal 2015	3.523.850

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Nog te ontvangen 2015	stand per 31-12-2015	stand 31-12-2014
Afrekening 2014 GUEV van gemeente Apeldoorn	35.755	35.755
Bijdragen partijen inzake Open Days 2015	13.626	
Diverse te ontvangen	62	
Bijdrage prv gelderland Majeure opgave fase 2 en 3		14.000
Vooruitbetaalde bedragen*	402	1.601
Totaal nog te ontvangen in 2015	49.845	51.356

De afrekening van subsidie BB inzake 2 deelprojecten is opgenomen bij vorderingen op openbare lichamen. In het bijlageboek is een gedetailleerde specificatie opgenomen van bovenstaande bedragen, m.u.v. hetgeen vermeld bij *. Bij * gaat het om de vooruitbetaalde bedragen (€ 402): het betreft de kosten voor twee abonnementen 2016 (vakblad Driestedenbusiness en de Stentor).

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Bestemmingsreserves

	Boekwaarde 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	vermindering afrekening exploitatie	boekwaarde 31-12-2015
Rente-egaliseringsfonds	86.602		1.092			85.510
Eenmalige bestedingen	21.478					21.478
Overlopend projectbudget	115.000	105.864	79.676		35.324	105.864
Totaal bestemmingsreserves	223.080	105.864	80.768	0	35.324	212.851

Rente-egaliseringsreserve

De rente-egaliseringsreserve is in 2002 gevormd tot een bedrag van € 230.000 bij bestemming van het voordelige saldo van jaar 2000. Het doel van de reserve is om rentenadelen af te dekken. In 2007 en 2008 is het surplus van de kostenplaats rente in deze reserve gestort. In 2015 is een bedrag van € 1.092 onttrokken om het tekort op de rentelasten af te dekken. De lening is per 6 februari 2015 volledig afgelost. Bij de jaarstukken 2014 was voorgesteld om het structurele tekort op de salaris gerelateerde budgetten eenmalig met € 45.000 aan te vullen vanuit de reserve rente. In deze jaarrekening sluit de exploitatie met een voordeel, waardoor de bijdrage vanuit de reserve rente niet nodig is.

Eenmalige bestedingen

De reserve Eenmalige Bestedingen is gevormd bij DB-besluit 05-06-02 uit de overwaarde van de verkoop van het pand van de GGD in Apeldoorn aan de gemeente en door de overboeking van de Reserve Werkbudget Economisch Platform. Deze reserve heeft geen specifiek doel.

Overlopend projectbudget

De reserve Overlopend Projectbudget (OP) is ingesteld bij de jaarrekening 2010 ten behoeve van overlopend projectgeld. In het Financieel Kader is vastgelegd dat de regio budgetten gebonden aan een bepaald project via de balans voor het volgende jaar kan reserveren. Het gaat dan om

eenmalige budgetten waarvan het project doorloopt in het jaar volgend op de jaarrekening en verder en waar kosten aan zijn verbonden.

In 2015 zijn de gereserveerde projectbudgetten van 2014 grotendeels uitgegeven. Op het gereserveerde budget voor de verhuizing valt een bedrag vrij van € 20.324 ten gunste van de exploitatie. Daarnaast valt het volledig gereserveerde bedrag vrij van de voorbereiding van BBV (ter grootte van € 15.000). In totaal komt er eenmalig € 35.324 ten gunste van de exploitatie 2015. Zie hieronder het verloop van de reserve OP ten aanzien van de reserveringen 2014.

Eindstand rekening 2015: projectbudget gereserveerd bij R 2014		uitgaven 2015	vrijval
Cleantech	35.000	35.000	0
EO Wyers	25.000	25.000	0
Inhuur A1	15.000	15.000	0
Inhuur aanloop BBV	15.000	0	15.000
Verhuizing	25.000	4.676	20.324
	<u>115.000</u>	<u>79.676</u>	<u>35.324</u>

In de derde kwartaalrapportage 2015 heeft de regio aangegeven dat voor op handen zijnde ontwikkelingen welke in 2015 gestart zijn, de regio geld wil reserveren voor de doorloop in 2016. Het gaat om het volgende project:

Omgevingsagenda: in het DB van 17 september 2015 is dit voorstel aan de orde geweest. De regio heeft hiervoor een bedrag gereserveerd van € 50.000.

Daarnaast bleek bij het opstellen van deze jaarrekening dat de Midterm Review eind maart 2016 wordt afgerond. De regio stelt voor om het restantbedrag van de reeds aangegane verplichting te reserveren, totaal € 10.864.

Vanaf 2014 heeft de regio expertise ingehuurd om de ontwikkelingen rondom de A1 vorm te kunnen geven. Tot en met 2015 is deze expertise geleverd door de gemeente Voorst. Om deze dienstverlening te continueren, stelt de regio voor om ook in 2016 budget hiervoor te reserveren. De regio kiest voor deze opzet, omdat inhuur via een commercieel bureau (zoals DHV) fors duurder zal zijn voor de regio. Bovendien heeft een adviseur vanuit de regio voorkeur, aangezien deze goed op de hoogte is van de actuele ontwikkelingen. Voorgesteld wordt om voor 2016 € 45.000 te reserveren om de continuering van het project A1-problematiek veilig te stellen.

Eindstand rekening 2015: nieuwe storting reserve OP	
Omgevingsagenda	50.000
Expertise A1 problematiek	45.000
Afronden Midterm review	10.864
	<u>105.864</u>

Gerealiseerde resultaat dienstjaar 2015

Resultaat	2015	2014
Bestemming:		
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	17.094	22.429
Resultaat dienstjaar op balans	17.094	22.429

De jaarrekening 2015 sluit met een voordeel van € 17.094 (na mutatie reserve).

De regio stelt voor om te wachten met uitkeren en bedrag voorlopig te reserveren, nadat duidelijk is geworden welke bedragen eventueel moeten worden terugbetaald aan de subsidieverstrekkingen en welk bedrag beschikbaar zal zijn voor aanwending in het kader van het project Beter Benutten Vervolg.

Bestemming resultaat dienstjaar 2014

Het gerealiseerde resultaat over 2014 ad € 22.429 is uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten cf. besluit Regioraad 2 juli 2015.

Vaste schulden looptijd > 1 jaar

nr	BNG-nr	oorspr. bedrag in €	datum besluit	jaar laatste aflossing	rente%	restant-bedrag 1-1-2015	verval datum	saldo rente 1-1-2015	betaalde rente	rente te bet. in 2015	rente 2015	aflossing	restant lening 31-12-2015
1	76.161	1.628.163	6-9-2000	2040	5,97	0	-	-	-	-	-	-	-
Deze lening is per 8 juli 2008 afgelost vanwege verkoop pand IJsseluwe.													
2	83.178	2.640.810	15-3-1995	2015	4,62	219.244	6-2-2015	9.116	10.129	0	1.013	219.244	0
		4.268.973				219.244		9.116	10.129	0	1.013	219.244	0

De post onderhandse geldlening van binnenlandse banken is met € 219.244 gedaald vanwege reguliere jaarlijkse aflossing van lening 83178. De lening is op 6 februari 2015 volledig afgelost.

VLOTTENDE PASSIVA

Overlopende passiva

Nog te betalen bedragen

Nog te betalen 2015	stand per 31-12-2015	stand 31-12-2014
Jaarlijkse rente kosten	0	9.116
Diverse loonkosten (inhuur en detachering)	134.861	222.606
Exploitatielasten bureau (huur etc)	27.666	5.993
Beter Benutten	143.125	185.186
Diverse kosten (specificatie bijlageboek)	1.272	18.670
Communicatie	3.446	29
Agenda budgetten	29.985	19.919
GUEV afrekening 2014 (aan provincie)	35.755	35.755
BBV	25.984	
RSP 2012-2015	51.850	7.058
Totaal ten laste gebracht in 2015	453.945	504.332

In het bijlageboek is een gedetailleerde specificatie opgenomen van de overlopende passiva.

Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen

R 2015	stand 31-12-2014	toevoeging	vrijval	aanwending	stand 31-12-2015
Beter Benutten Vervolg	0	244.834		93.919	150.915
Beter benutten	1.370.412	0		961.082	409.330
Regiocontract 2012-2015	1.471.887	1.847.175		2.819.100	499.962
Totaal	2.842.300	2.092.009	0	3.874.101	1.060.208

Beter Benutten Vervolg

Het project Beter Benutten (BB) wordt opgevolgd door Beter Benutten Vervolg (BBV). In de derde kwartaalrapportage hadden we gemeld dat de regio uit zou zoeken hoe BB en BBV tijdsmatig tot elkaar verhouden. Dat is in het laatste kwartaal van 2015 uitgezocht en tevens kwam in december toch nog een eerste subsidievoorschot binnen. In het DB van 17 december 2015 is hiervoor de begrotingswijziging vastgesteld inzake BBV en in hetzelfde voorstel is vastgelegd hoe de regio omgaat met de BTW van dit project. De begrotingswijziging heeft geen effect op de gemeentelijke bijdrage. Op de balans staat het budget wat per 31 december 2015 nog beschikbaar is (€ 150.915). Een nieuw subsidievoorschot BBV is op 8 januari 2016 ontvangen (€ 1.065.833).

Beter benutten

Als opvolger van het project Mobiliteit is ingezet op het Beter Benutten van vervoersmogelijkheden binnen de regio. Het project bleek zeer dynamisch, de einddatum is naar achteren verplaatst en op 31 december 2015 is alles afgerond, inclusief integraal eindverslag, subsidieverantwoording en integrale accountantscontrole. Op de balans is de stand opgenomen van het subsidie per 31 december 2015, inclusief de afrekening met de uitvoerende gemeenten. Met enkele subsidiegevers is afgesproken dat het restantsubsidie kan worden doorgeschoven naar het nieuwe project BBV. Er geldt één uitzondering: het restantsubsidie Robuuste Investeringsimpuls van provincie Gelderland kan niet worden doorgeschoven naar BBV. In 2016 zal op basis van de te

ontvangen subsidievaststellingen door Gelderland en Overijssel (provinciaal en rijksdeel) duidelijk worden welke bedragen eventueel moeten worden terugbetaald aan de subsidieverstrekkers en welk bedrag beschikbaar zal zijn voor aanwending in het kader van het project Beter Benutten Vervolg.

Regiocontract

Op 25 april 2012 is door Gedeputeerde Staten van Gelderland het Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 vastgesteld. In verband met deze subsidie is op 25 april 2012 een Regiocontract afgesloten met de regio Stedendriehoek, waarmee de regio een bedrag van € 11.378.000 heeft ontvangen voor projecten op het gebied van Duurzame Economie, Vitale Steden en dorpen, Cultuur en Landschap en Sociale Kracht. Daarnaast ontvangt de regio een bedrag van € 50.000 per jaar ten behoeve van de kosten van de betaal- en beheerautoriteit (BBA). Op 26 juni 2013 heeft Provinciale Staten dit programma gewijzigd met de vaststelling van de zogenaamde 2^e tranche en de wijzigingen met betrekking tot de 1^e tranche. Het subsidie is voor de periode van 2012-2015 verhoogd met een kleine € 3 miljoen, tot in totaal € 14.215.500. In 2015 is een subsidie ontvangen van totaal € 1.847.175 inclusief € 50.000 voor de betaal- en beheerautoriteit. In 2015 is er € 2.819.100 aan voorschotten/declaraties uitgekeerd, inclusief kosten ten laste van het budget BBA. In het tweede kwartaal 2016 zal de finale verantwoording worden opgesteld en naar de provincie worden gestuurd. De stand die op de balans is opgenomen is dan ook de tussenstand per 31 december 2015 voor afrekening met de gemeenten. Voor een eventuele overschrijding van de kosten inzake BBA kan de regio op basis van betaalde facturen nog beroep doen op een eenmalig extra budget in 2016 ad € 25.000. Het overzicht met alle uitgaven tot en met 2015 staat in het bijlageboek.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De voormalige regio's Midden IJssel en SOV (nu samen regio Stedendriehoek) hebben als contractpartners van de VAM destijds voor € 7.6 miljoen (Hfl. 16,2 miljoen) geïnvesteerd als commanditair kapitaal ter financiering van een vuilverbrandingsinstallatie. In 2007 is dit CV-kapitaal omgezet in een lening via de Vaststellingsovereenkomst deelname in de NV (commanditair kapitaal) in een rechtstreekse aanspraak van elk der partijen jegens Essent. Die bestuurlijke deelname is vervangen door de meerpartijenovereenkomst waarbij de deelname in NV (commanditair kapitaal) werd omgezet in een rechtstreekse aanspraak van elk der partijen jegens Essent. De regio neemt daarbij de honneurs waar voor een andere 'verbonden partij': VAR in Wilp. De rol van de regio is hier wederom die van "kassier". De regio treedt hier alleen op omdat dit in het verleden zo afgesproken en vastgelegd is.

De VAR is inmiddels een dochteronderneming van Essent.

In de Vaststellingsovereenkomst van februari 2008 is vastgelegd (en ondertekend door alle partijen) dat uiterlijk 1 juli 2016 de volgende bedragen door de gemeenten opeisbaar zijn bij Essent:

Apeldoorn	€ 2.381.604
Bronckhorst	€ 96.382 (vml. regiogemeente Vorden)
Brummen	€ 173.223
Deventer	€ 2.134.381
Epe	€ 329.449
Heerde	€ 318.314
Lochem	€ 531.496
Olst-Wijhe	€ 104.554 (vml. regiogemeente Olst)
Raalte	€ 316.007
Rijssen-Holten	€ 100.270 (vml. regiogemeente Holten)
Zutphen	€ 534.615
RSD (VAR)	€ 640.618 +
Totaal	€ 7.661.413

In het kader van Beter Benutten Vervolg gaat de regio in 2016 en 2017 subsidie ontvangen. De start was voorzien begin 2015, echter dit is pas laat in het jaar van de grond gekomen, mede ook omdat de voorganger van dit project, Beter Benutten, formeel per 31 december 2015 is afgerond.

In een eerder stadium was als einddatum voor BB voorzien op 31 december 2014, er is uitstel aangevraagd en gehonoreerd.

Zie ook pagina 24 van dit boekwerk voor toelichting project en subsidie BBV. In september en december 2015 is het project aan de orde geweest in het DB.

6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015 (bedragen x € 1)

omschrijving	begroting 2015 primair			begroting 2015 na wijziging			rekening 2015			verschillen		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Public relations **	74.349	74.349	0	74.349	74.349	0	49.358	74.349	24.991	-24.991	0	24.991
Bureau Stedendriehoek **	710.280	710.280	0	710.280	710.280	0	751.293	710.280	-41.012	41.012	0	-41.012
Rente en Financiering	12.242	0	-12.242	12.242	0	-12.242	1.092	0	-1.092	-11.150	0	11.150
Financiering en Resultaat							5	12.237	12.232	5	12.237	12.232
Totaal Bestuur en Bureau	796.871	784.629	-12.242	796.871	784.629	-12.242	801.747	796.866	-4.881	4.876	12.237	7.361
Agenda Stedendriehoek **	247.080	247.080	0	247.080	247.080	0	270.333	282.080	11.747	23.253	35.000	11.747
Totaal Agenda Stedendriehoek	247.080	247.080	0	247.080	247.080	0	270.333	282.080	11.747	23.253	35.000	11.747
Regiocontract	1.847.175	1.847.175	0	1.847.175	1.847.175	0	2.819.100	2.819.100	0	971.925	971.925	0
GUEV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beter Benutten	0	0	0	0	0	0	961.082	961.082	0	961.082	961.082	0
Totaal subsidiestromen	1.847.175	1.847.175	0	1.847.175	1.847.175	0	3.780.182	3.780.182	0	1.933.007	1.933.007	0
Slim Reizen Vervolg				0	0	0	0		0	0	0	0
Fietsruggegraat				0	0	0	59.044		-59.044	59.044	0	-59.044
Apeldoorn				0	0	0	0		0	0	0	0
Deventer				0	0	0	0		0	0	0	0
Slim Vervoeren				0	0	0	25.650		-25.650	25.650	0	-25.650
ITS				0	0	0	0	37.500	37.500	0	37.500	37.500
Projectbureau				0	0	0	9.224		-9.224	9.224	0	-9.224
<i>BBV te verdelen subsidie</i>				207.334	207.334	0	0	56.419	56.419	-207.334	-150.915	56.419
Beter Benutten Vervolg				207.334	207.334	0	93.919		0	-113.415	-113.415	0
Totaal	2.891.126	2.878.884	-12.242	3.098.460	3.086.218	-12.242	4.946.181	4.953.046	6.866	1.847.721	1.866.829	19.108
Geraamde en gerealiseerde totaal saldo baten en lasten		-12.242	nadeel		-12.242	nadeel		6.866	voordeel		19.108	
- storting Overlopend projectbudget (OP)							105.864		-105.864	105.864	0	-105.864
- onttrekking Overlopend projectbudget								79.676	79.676	0	79.676	79.676
- storting tbv rente (product 109)								0	0	0	0	0
- onttrekking tbv rente (product 109)		12.242	12.242		12.242	12.242		1.092	1.092	0	-11.150	-11.150
- vrijval reserve OP								35.324	35.324	0	35.324	35.324
Totaal mutaties reserves	0	12.242	12.242	0	12.242	12.242	105.864	116.092	10.228	105.864	103.850	-2.014
Geraamd en gerealiseerd resultaat	2.891.126	2.891.126	0	3.098.460	3.098.460	0	5.052.045	5.069.139	17.094	1.953.585	1.970.679	17.094

De rekening sluit met een voordeel van € 6.866 voor mutatie van de reserves.

In het Financieel Kader is vastgelegd dat van de projectbudgetten die gebonden zijn aan een bepaald project eventuele restanten gereserveerd kunnen worden via de balans voor een volgend jaar. Het gaat dan om projecten die in 2015 (of eerder) gestart zijn, doorlopen in 2016 en waarvan de verwachting is dat het reguliere projectbudget onvoldoende is om de kosten te dekken. Voor drie projecten wordt voorgesteld via de jaarrekening 2015 in de reserve Overlopend projectbudget een bedrag te reserveren (zie voor onderbouwing toelichting bij de balans op pagina 23):

1. Omgevingsagenda	€ 50.000
2. Inhuur expertise A1	€ 45.000
3. Midterm Review	€ 10.864 +

Totaal voorstel reservering € 105.864

Resumé saldi rekeningkolom:

Programma 001 Bestuur en Bureau	€ 4.881 N
Programma 002 Agenda Stedendriehoek	€ 11.747 V
Programma 003 Subsidies	€ nvt
Programma 004 Beter Benutten Vervolg	€ nvt +
Gerealiseerd totaal saldo lasten en baten	€ 6.866 +
Onttrekking reserve rente	€ 1.092 +
Onttrekking reserve overlopend projectbudget	€ 79.676 +
Storting reserve overlopend projectbudget	€ 105.864 -
Vrijval restant reserve overlopend projectbudget OP	€ 35.324 +
Gerealiseerd resultaat 2015	€ 17.094 V

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De regio kent geen algemene dekkingsmiddelen in vergelijking tot een gemeente zoals Algemene Uitkering, dividend en belastingopbrengsten. De begrote uitgaven worden gedekt door bijdragen van gemeenten, welke zijn gebaseerd op inwoneraantal. Ook kent de regio geen post onvoorzien. Om te komen tot een saldo, wordt bij de jaarrekening het resultaat per programma in beeld gebracht (programma's waaraan een gemeentelijke bijdrage is gekoppeld), een saldo berekend en resultaat bepaald waarbij de mutaties reserve ook in beeld komen. Bij een nadeel krijgen de gemeenten een afrekening en verzoek tot bijbetaling, bij een (substantieel) voordeel kan een voorstel worden gedaan tot uitbetaling.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

De regio kent geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Er is geen algemene reserve, er zijn alleen bestemmingsreserves. Er vindt wel jaarlijks onttrekking en storting plaats in de reserve Overlopend Projectbudget, echter het gaat hier om incidentele mutaties en niet jaarlijks terugkerende dezelfde bedragen. Dit wordt per jaar bekeken en besloten.

Verschillen en begrotingsrechtmatigheid exploitatie 2015

In het kader van begrotingsrechtmatigheid tracht de regio via kwartaalrapportages het bestuur zo vroeg mogelijk te informeren over mogelijke overschrijdingen en onderschrijdingen. De kosten van de producten van de regio worden immers gedekt door gemeentelijke bijdragen. In dat kader is het van belang om in deze rapportages het te verwachten saldo van het boekjaar onderbouwd bij benadering af te geven. De regio tracht zo veel mogelijk binnen het budget te blijven, dat is het beleid van de regio.

In de derde kwartaalrapportage van 2015 hebben we een voorlopige prognose afgegeven van een voordelig resultaat ad € 5.853 (voor mutatie reserve). Conform voorstel begroting 2016 (vastgesteld 2 juli 2015) zou de regio nog € 45.000 onttrekken uit de reserve Rente om het nadeel op het formatiebudget te dekken; het voordeel 2015 zou daar mee uitkomen op € 50.900 inclusief bijdrage reserve rente.

Vanwege een aantal eenmalige baten, welke bij het opstellen van de derde kwartaalrapportage nog niet bekend waren (met uitzondering van de bijdrage van provincie Gelderland inzake Vliegwielpjecten ad € 10.000 en bijdrage EO Wijers van de SB ad € 25.000), komt de regio in deze jaarstukken per saldo uit op een voordeel van € 17.094, zonder een beroep te doen op de reserve rente voor de salaris gerelateerde nadelen, zoals bij de rekening 2014 en de begroting 2016 is besloten (DB en RR van 2 juli 2015).

Deze eenmalige baten bestaan uit:

1. het vervallen van betaling van de detachingsvergoeding van een van de medewerkers vanwege langdurige ziekte (na het derde kwartaal 2015 is niet meer gefactureerd) vanwege aanpassing detachingscontract naar nieuwe VNG-model; de salarislasten zijn hierdoor minder nadelig dan verwacht (prognose 3^e kwartaalrapportage € 104.000 nadeel, in deze rekening bedraagt het nadeel € 79.000 op salarislasten);
2. vrijval reserve overlopend projectbudget. De verhuizing kostte minder dan ingeschat en er zijn geen facturen meer ontvangen: een vrijval van € 20.324. Het voorbereidingsbudget voor programma Beter Benutten Vervolg bleek uiteindelijk niet nodig, waardoor het gehele gereserveerde budget vrijvalt ten gunste van exploitatie 2015 ter grootte van € 15.000. In totaal is er een vrijval uit de reserve overlopend projectbudget van € 35.324 ten gunste van de exploitatie 2015;
3. bijdrage van de Strategische Board ad € 25.000 inzake de slotfactuur van de EO Wijersprijs;
4. bijdrage van de provincie Gelderland ad € 10.000 inzake de Vliegwielpjecten;
5. eenmalige correctieboeking van de ontvangen rente ad € 6.272 welke op de schatkistrekening in 2014 en 2015 is ontvangen;
6. vrijval balanspost (verplichting) ad € 5.965 uit 2012. De regio gaat er vanuit dat er na 4 jaar geen factuur meer wordt ontvangen waardoor deze verplichting vrij valt ten gunste van de exploitatie 2015.

Totaal bedragen deze baten samen € 107.651.

Programma Bestuur en bureau:

Per saldo zijn de lasten € 4.876 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door een voordeel op product PR (zie ook pagina 28) wegens € 24.991 niet uitgegeven budget. De kosten voor het bureau zijn € 41.012 nadeliger uitgevallen dan begroot. De oorzaak ligt hier enerzijds in het nadeel op de salaris gerelateerde lasten (vanwege achterblijvende indexering en niet-gecorrigeerd Btw-tarief) en anderzijds in een structureel voordeel in de huisvestingslasten vanaf 1 april 2015. De onttrekking aan de reserve rente bleek voor de rentelasten van de lening (overigens nu volledig afgelost) lager dan begroot (€ 11.150). Daarnaast is bij diversen een afrondingsnadeel van € 5 verantwoord, totaal € 4.876 nadeel gehele programma.

Aan de batenkant bleek een voordeel van € 12.237 wegens vrijvallen van een verplichting uit 2012 en de eenmalige correctie van de ontvangen rente van de schatkistrekening.

Conclusie: deze verschillen passen allemaal binnen het beleid van de regio, het voordeel bij PR was in de derde kwartaalrapportage al gesignaleerd, evenals het voordeel op de huisvestingslasten. Het lagere nadeel op de salarislasten bleek pas in het vierde kwartaal, evenals het vrijvallen van de oude verplichting uit 2012 en de correctie van de rente.

Programma Agenda Stedendriehoek:

Het nadeel aan de lastenkant bedraagt € 23.253. Dat wordt enerzijds veroorzaakt door het extracomptabel weergegeven van de uitgaven welke via de reserve OP lopen, in totaal bedragen deze uitgaven € 54.676 (€ 15.000 A1-problematiek, € 35.000 bijdrage Cleantech-congres en € 4.676 eenmalige lasten verhuizing). Deze lasten worden alle gedekt uit de reserve OP cf. besluit jaarstukken 2014 dd. 2 juli 2015.

De baten zijn € 35.000 hoger dan geraamd. Dit bedrag bestaat uit 2 niet-geraamde bijdragen, te weten € 10.000 bijdrage provincie Gelderland inzake de Vliegwielpjecten en € 25.000 bijdrage van de Strategische Board inzake de afrekening voor de EO Wijersprij. In de jaarstukken 2014 was ook nog € 25.000 gereserveerd in de reserve OP voor de EO Wijersprij, zodat per saldo € 25.000 ten laste van de exploitatie 2015 is gebracht.

Conclusie: deze verschillen passen allemaal binnen het beleid van de regio. Vanwege het extracomptabel opnemen van de uitgaven welke uit reserve OP worden gedekt, wekt dit de indruk dat er fors is uitgegeven, echter als deze posten niet worden meegenomen blijkt er onderschrijding bij de Agendabudgetten. De ervaring leert dat er bij wisseling personeel (secretaris, coördinatoren) geen grote opdrachten worden uitgezet. Daarnaast is er in diezelfde tijd veel voorbereidend werk verzet voor het project BBV. Het gehele traject aan opdrachtverlening is uitgevoerd met behulp van een inkoopadviseur van gemeente Apeldoorn, echter de te verwachten uitgaven hiervoor worden door het subsidie gedekt en zien we niet bij deze budgetten terug. Er is ook veel inhoudelijk werk verricht voor de Omgevingsagenda, de facturen worden bijna allemaal in de eerste helft van 2016 verwacht, vandaar dat in september 2015 al voorgesteld en besloten is om een reservering bij deze jaarrekening op te nemen.

Programma subsidies:

Zowel de lasten- als batenkant is € 1.933.007 hoger dan geraamd. Voor het regiocontract is € 971.925 meer uitgegeven dan de begrote jaarschijf 2015 van ruim € 1,8 miljoen. Voor BB is € 961.082 uitgegeven. Er was in 2015 geen bedrag geraamd voor BB, te meer omdat pas laat bekend werd dat de einddatum van het subsidie van eind 2014 uiteindelijk doorschoof naar einddatum 31 december 2015. Het benodigd budget was in 2014 ontvangen, vanuit het boekjaar 2014 is voor het regiocontract ruim € 1,4 miljoen overgeboekt naar 2015 en voor BB ruim € 1,3 miljoen.

Conclusie: deze verschillen passen binnen het beleid van de regio, betreffen zowel uitgaven als inkomsten.

Programma Beter Benutten Vervolg

Zowel de lasten-als batenkant is € 113.415 lager dan geraamd bij de begrotingswijziging in december 2015. Zoals al eerder genoemd is er afgelopen jaar veel tijd gestopt in de voorbereiding van het project BBV, welke loopt tot eind 2017. In september 2015 is de aanvraag subsidie BBV in het DB besproken, in december 2015 is de begrotingswijziging vastgesteld inclusief de werkwijze rondom de BTW. Voor het onderdeel ITS bleek dat de regio van de gemeente Apeldoorn een bijdrage ging ontvangen ter grootte van € 37.500, welke niet was meegenomen in de begrotingswijziging. Dit bedrag kwam eind december binnen. De totale inkomsten bedroegen in 2015 € 207.334 subsidie en € 37.500 van Apeldoorn inzake ITS, de gemaakte kosten in 2015 bedroegen € 93.919, het restant subsidie ad € 150.915 is op de balans geboekt (zie pagina 24).

Conclusie: deze verschillen passen binnen het beleid van de regio, betreffen zowel uitgaven als inkomsten in het kader van subsidie BBV.

Mutaties reserve

De lasten in 2015 worden met € 105.864 overschreden; het is het totale bedrag wat als voorstel bij deze jaarrekening in de reserve OP wordt gestort voor het afronden van de Omgevingsagenda, het continueren van de inzet voor de A1-problematiek en Midterm Review. De reservering voor de Omgevingsagenda was bij de derde kwartaalrapportage al kenbaar gemaakt. De Omgevingsagenda en de Midterm Review zijn overigens in 2015 gestart en worden in de eerste helft van 2016 afgerond.

Aan de batenkant is een overschrijding van € 103.850. Dit wordt veroorzaakt door een lagere onttrekking aan de reserve rente ad € 11.150. Daarnaast door een niet geraamde onttrekking reserve OP ter grootte van € 79.676 en een niet geraamde vrijval ter grootte van € 35.324 (zie beide pagina 23 voor specificatie).

Conclusie: deze verschillen passen binnen het beleid van de regio.

Resultaat 2015:

Gerealiseerd saldo van lasten en baten	-5.169	-12.242	6.866
Mutaties reserve: stortingen rente egalisatiereserve	0		0
Mutaties reserve: storting in Overlopend projectbudget	115.000		105.864
Mutaties reserve: onttrekkingen Overlopend projectbudget	114.089		79.676
Mutaties reserve: onttrekkingen rente-egalitatie	11.261	12.242	1.092
Mutaties reserves: vrijval ten gunste van saldo	17.248		35.324
Gerealiseerd resultaat	22.429	0	17.094

De exploitatie 2015 sluit met een voordeel van € 17.094. Dit is vooral te danken aan enkele eenmalige baten. De regio stelt voor om de onttrekking aan de reserve rente voor de salaris gerelateerde budgetten achterwege te laten, aangezien het saldo 2015 positief uitvalt zonder deze bijdrage.

De regio stelt voor om het voordeel van de exploitatie 2015 voorlopig te reserveren in afwachting van de definitieve subsidievaststellingen van Rijk en provincie voor project Beter Benutten.

Overzicht totale eenmalige baten in 2015 (zie ook inhoudelijke toelichting pagina 27):

Bij de derde kwartaalrapportage 2015 waren de volgende eenmalige voordelen al bekend (beide bij programma 2, Agendabudgetten):

Bijdrage provincie Gelderland inzake Vliegwielpjecten	€ 10.000
Bijdrage Strategische Board voor EO Wijers (fout bedrag vermeld)	€ 25.000
Totaal	€ 35.000 voordeel

Bij het opstellen van deze jaarstukken bleken nog meer eenmalige voordelen, te weten (allen op programma 1, Bestuur en Bureau):

Vervallen betalingsverplichting detachering vanwege ziekte	€ 25.000
Voordeel vrijval reserve OP t.g.v. exploitatie	€ 35.324
Voordeel eenmalige correctie rente schatkistrekening	€ 6.272
Voordeel balanspost verplichting 2012	€ 5.965 +
Totaal	€ 72.561 voordeel

Programma 001 Bestuur en Bureau

Budgethouder: secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 001

Omschrijving activiteiten: wat hebben we bereikt?

De regionale samenwerking wordt gecoördineerd en gefaciliteerd door een klein staffbureau en daarnaast de inzet ("om niet") van eigen capaciteit en kwaliteit van de regiogemeenten.

Wat betreft de afstemming binnen de zeven regiogemeenten verzorgt het bureau de ondersteuning van het Dagelijks Bestuur, de Regioraad, de Bestuurlijke Carrousels en de diverse interne overleggen.

Zie voor een uitgebreid inhoudelijk verslag hoofdstuk 2 Programmaverantwoording (pagina 4, 5 en 6).

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten in de regio Stedendriehoek.

Kengetallen: welke prestaties zijn geleverd?

Aantallen:	2015 (rek)	2014 (rek)
• vergaderingen Regioraad	2	3
• vergaderingen Dagelijks Bestuur	9	9
• Bestuurlijke Carrousels	3*	4

Toelichting bij *: de ingeplande BC van 15 oktober is niet doorgegaan; wel hebben er toen portefeuillehoudersoverleggen plaatsgevonden.

Kosten: wat heeft het programma gekost?

omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Totaal PR Stedendriehoek	87.651	74.349	49.358
Totaal Bureau Stedendriehoek	771.650	710.280	751.293
Totaal Rente en Financiering	11.261	12.242	1.092
Totaal Financiering en Resultaat	11.708	0	5
Totaal lasten	882.270	796.871	801.747

	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Bijdrage gemeenten (PR en bureau)	764.152	784.629	784.629
Totaal Financiering en Resultaat	55.500		12.237
Totaal baten	819.652	784.629	796.866

Saldo	-62.618	-12.242	-4.881
--------------	----------------	----------------	---------------

Toelichting verschillen:

PR Stedendriehoek

De totale lasten voor Communicatie en Bestuur zijn € 24.991 lager dan begroot. Het voordeel op de bestuursgerelateerde kosten bedraagt € 6.844. De regio heeft bijgedragen aan het Groot Gelders Debat en de colleges van Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland en Overijssel zijn gezamenlijk bij de regio op bezoek geweest.

Het voordeel op het budget Communicatie en Lobby bedraagt € 18.147. Vanwege het papierloos werken is bij communicatie merkbaar dat de kosten inzake drukwerk structureel teruggelopen zijn. Er wordt vaker gekozen voor de digitale variant.

Drukwerkkosten welke zijn gebonden aan de subsidiestromen, drukken uiteraard op het subsidie.

Bureau Stedendriehoek

De kosten van het bureau bedragen € 41.012 nadelig.

Het bedrag is als volgt opgebouwd:

• Personele lasten	€ 71.836 Nadeel
• Huisvestingslasten	€ 56.789 Voordeel
• Control	€ 25.965 Nadeel
Totaal	€ 41.012 Nadeel

Het nadeel op de personele lasten wordt veroorzaakt door € 79.022 aan hogere salarislasten en € 7.262 voordeligere overige personeelslasten. Bij de derde kwartaalrapportage verwachtte de regio nog een nadeel van € 104.000 op de salarislasten. Vanwege het vervallen van de betalingsverplichting bij langdurig ziekte is voor een van de gedetacheerde medewerkers het laatste kwartaal niet meer gefactureerd, wat een voordeel opleverde van afgerond € 25.000. In het voorstel van de jaarstukken 2014 en begroting 2016 was aangegeven dat de regio heeft geconstateerd dat de salarisraming achterloopt op de werkelijkheid als gevolg van enkele jaren niet indexerende van de loon gerelateerde budgetten (*salarislasten en control*). In de begroting 2016 is een eerste inhaalslag gedaan, in 2017 wordt reëel begroot en geïndexeerd bij bedoelde budgetten. Niettemin zit ook in de realisatie van de salarissen 2015 het nadeel zoals al eerder geconstateerd. Er is bij de rekening 2014 (en begroting 2016) voorgesteld de reserve Rente anders te gaan bestemmen om het verwachte nadeel in de rekening 2015 ter grootte van € 45.000 (€ 35.000 nadeel index en € 10.000 correctie wijziging BTW tarief van 19% naar 21%) te dekken, zodat het nadeel niet via een naheffing op de gemeenten afgewenteld wordt. Zoals al eerder aangegeven, bevat deze rekening een aantal substantiële eenmalige voordelen, waardoor de regio het niet nodig acht de reserve in te zetten ter dekking van een nadeel, dat nu gedekt wordt uit de eenmalige voordelen.

De kosten werkplek zijn vanwege de verhuizing per 1 april afgelopen jaar structureel afgenomen. Het voordeel dient ter dekking van de kosten van de nieuwe sr. beleidsmedewerker, welke voor 24 uur is ingehuurd ter vervanging van de vrijgevallen uren van de programmamanager (die november 2014 met pensioen is gegaan).

Bij Control is een nadeel van € 25.965, welke enerzijds bestaat uit een nadeel van € 5.318 kosten accountant vanwege onverwacht meerwerk bij de controle van de jaarrekening 2014. Op de kosten control (controllen en administratie) is een nadeel ontstaan van € 20.647. In het voorstel voor de salaris gerelateerde budgetten zoals hierboven vermeld, is ook deze post betrokken. De complexiteit rondom subsidies vergt onvoorzien meerwerk, zeker indien dit in de administratie van de regio wordt ingebed.

Financiering en resultaat

Bij Financiering en Resultaat zijn twee eenmalige baten geboekt, welke niet voorzien waren. Het betreft de vrijval van een verplichting uit 2012 en de eenmalige correctie van de ontvangen rente 2014 en 2015 op de schatkistrekening, tezamen € 12.237 voordeel.

De eenmalige baten in dit programma in 2015 zijn de volgende:

Vervallen betalingsverplichting detachering vanwege ziekte	€ 25.000
Voordeel vrijval reserve OP t.g.v. exploitatie	€ 35.324
Voordeel eenmalige correctie rente schatkistrekening	€ 6.272
Voordeel balanspost verplichting 2012	€ 5.965 +
Totaal	€ 72.561 voordeel

Deze voordelen bleken in de loop van het laatste kwartaal en bij het opstellen van de jaarstukken; daardoor kon hier niet eerder over worden gerapporteerd. Zie ook pagina 28 en 30.

Programma 002 Agenda Stedendriehoek

Budgethouder: secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 002

Omschrijving activiteiten: wat hebben we bereikt?

De regio Stedendriehoek heeft met het vaststellen van De Agenda Stedendriehoek (eind 2013) haar inhoudelijke focus bepaald: 'beter worden in wat we samen zijn!'. Dit betekent dat de regio zich sterk maakt voor het nog verder verbeteren van het vestigingsklimaat in de Cleantech Regio Stedendriehoek.

Met het vaststellen van de inhoudelijke agenda (De Agenda Stedendriehoek) is in de uitvoering de nadruk komen te liggen op governance (samenwerking in beleidsvorming en uitvoering) in plaats van government (de overheid bepaalt en voert uit). Het samenspel van de verschillende O's (Ondernemers, Onderwijs, Onderzoek, Overheid, maatschappelijke Organisaties) is van groot belang voor het succes. Deze aanpak heeft ons de afgelopen twee jaar mooie resultaten opgeleverd op de verschillende domeinen te weten leefomgeving, bereikbaarheid, innovatie, sociaal kapitaal.

Zie voor een uitgebreid inhoudelijk verslag hoofdstuk 2 Programmaverantwoording, zie ook pagina 7 en verder.

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten in de regio Stedendriehoek.

Kosten: wat heeft het programma gekost?

omschrijving/lasten	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Innovatie	35.000	30.885	67.118
Sociaal Kapitaal	8.320	30.885	75.000
Bereikbaarheid	27.666	61.770	43.360
Leefomgeving	191.321	72.065	54.340
Algemeen	11.009	51.475	30.514
Totaal lasten	273.316	247.080	270.333

omschrijving/baten	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Bijdrage gemeenten agenda	240.000	247.080	247.080
Bijdrage BOARD tbv EO Wijers			25.000
Bijdrage provincies KBA/routekaarten (overig via reserve)	67.279		
Bijdr prv Majeure opgave fase 1,2 en 3	23.486		
Bijdrage prv Gelderland Vliegwielpjecten			10.000
Totaal baten	330.765	247.080	282.080
Saldo	57.449	0	11.747

Toelichting verschillen:

Innovatie

omschrijving	begroting 2015	lasten rek
Innovatie	30.885	
Midterm Review		32.118
CLEANTECH-congres (extracomptabel via reserve OP)		35.000
	30.885	67.118

In mei 2015 is opdracht verleend voor de Midterm Review (zie pagina 5). Eind maart 2016 wordt dit afgerond. Bij deze jaarstukken wordt voorgesteld het restant van de reeds aangegeven verplichting te reserveren (€ 10.864). Ook is hier verantwoord de bijdrage

aan de Strategische Board inzake het Cleantech-congres in februari 2015. In de reserve Overlopend Projectbudget (OP) was hiervoor een bedrag gereserveerd gelijk aan de verantwoorde uitgaven (€ 35.000, zie ook pagina 23). De baten op dit product bedroegen € 30.885 cf. de vastgestelde begroting 2015.

Sociaal Kapitaal

omschrijving	begroting 2015	lasten rek
Sociaal Kapitaal	30.885	
EO Wijers projectkosten (waarvan € 25.000 via reserve OP)		75.000
	30.885	75.000

omschrijving baten	begroting 2015	baten rek
Sociaal Kapitaal		
Bijdrage gemeenten agenda	30.885	30.885
Bijdrage BOARD tbv EO Wijers		25.000
	30.885	55.885

In het laatste kwartaal is overeenstemming bereikt over de uiteindelijk te betalen kosten namens de regio voor de EO Wijers prijs: via de Strategische Board werd hiervoor een bijdrage ontvangen van € 25.000 (eenmalige baat, zie ook pagina 28 en 30) en ook in de reserve OP was in 2014 een bedrag gereserveerd van € 25.000. De baten op dit product bedroegen € 30.885 cf. de vastgestelde begroting 2015. Zie voor verdere inhoudelijk toelichting pagina 11 en verder.

Bereikbaarheid

omschrijving	begroting 2015	lasten rek
Bereikbaarheid	61.770	
PMR BB		7.260
Advies inkoop Apeldoorn voor BBV		5.566
V&V inhuur projectsecretaris		4.404
Inhuur A1 (waarvan € 15.000 extracomptabel reserve OP)		21.895
Advies inkoop Deloitte tbv R 2014		4.235
	61.770	43.360

Bij het aanvragen van het subsidie voor Beter Benutten was geen rekening gehouden met kosten rondom advies en vastleggen in PMR. De kosten worden hier op dit Agendabudget verantwoord, net als in 2014. In 2015 is een inkoopadviseur van de gemeente Apeldoorn ingehuurd om alle opdrachten voor het Beter Benutten Vervolg (BBV) project zorgvuldig te begeleiden. Vanwege de toenemende werkzaamheden als gevolg van het opstarten van BBV is tevens extra capaciteit ingehuurd voor de werkgroep Verkeer en Vervoer. In 2014 is al ingezet voor de A1-problematiek. Bij de rekening 2014 was hiervoor een bedrag gereserveerd ad € 15.000, een deel van de uitgaven worden gedekt door de reserve OP. De werkzaamheden worden in 2016 gecontinueerd. Bij deze jaarstukken wordt hiervoor een bedrag gereserveerd ter grootte van € 45.000. Zie ook pagina 23. Bij het opmaken van de jaarstukken 2014 was onduidelijk of de aanbesteding van de opdrachten voor BB op de juiste manier waren uitgevoerd. Door zowel de regio als door de accountant zijn extra werkzaamheden verricht welke niet ten laste van het subsidie kunnen worden gebracht. De door de accountant specifiek voor dit onderdeel gemaakte kosten zijn hier verantwoord, de extra kosten van de regio (controller) zijn verantwoord op het reguliere budget onder het product Bureau Stedendriehoek, programma 1. De baten op dit product bedroegen € 61.770 cf. de vastgestelde begroting 2015. Zie voor verdere inhoudelijk toelichting pagina 9 en verder.

Leefomgeving

In 2015 stond het onderwerp Vliegwielpjecten volop op de agenda: de projecten dienen ter versnelling van het realiseren van een gebiedsopgave (zie ook pagina 7). De provincie Gelderland heeft hiervoor € 10.000 bijgedragen (eenmalige baat, zie ook pagina 28 en 30).

Er zijn veel zaken afgerond, zoals de Regionale Woonagenda, een brochure voor Woonkwaliteit en de Notitie Duurzame Verstedelijking Stedendriehoek.

Inmiddels is gestart met de Omgevingsagenda (een samenwerking van de regio Stedendriehoek, de Strategische Board en de provincie Gelderland) waarin de gebiedsopgave Cleantech Regio centraal staat. De KSO-analyse is een van de onderzoeken die daarvoor uitgevoerd is.

omschrijving	begroting 2015	lasten rek
Leefomgeving	72.065	
KSO-analyse		4.199
Notitie Ladder duurzame Verstedelijking Stedendriehoek (STEC)		2.000
Vliegwielpjecten		27.926
Regionale woonagenda en Motivication		13.373
Tafel woonkwaliteit brochure		4.343
Tafel Culturele programmering		2.000
Tafels /algemene kosten/bijdrage debatleider		500
	72.065	54.340

omschrijving baten	begroting 2015	baten rek
Leefomgeving		
Bijdrage gemeenten agenda	72.065	72.065
Bijdrage prv Gelderland Vliegwielpjecten		10.000
	72.065	82.065

Algemeen

In 2014 is begonnen met het actualiseren van de verordeningen. Hiervoor was een externe adviseur ingehuurd. De werkzaamheden zijn in 2015 afgerond; in 2016 zal alles in bestuurlijke traject worden gebracht om vast te stellen. De eenmalige lasten van de verhuizing (€ 25.000 gereserveerd in de reserve OP) bleken fors lager dan verwacht. Het restant van het gereserveerde bedrag valt vrij ten gunste van het exploitatiesaldo 2015 (ruim € 20.000). Voor de Open Days in Brussel (oktober 2015) zijn hier alleen de kosten verantwoord die betrekking hebben op de deelnemers van het bureau zelf, alsmede de gasten die door de regio waren uitgenodigd voor diner etc. De kosten van de andere deelnemers uit de regio zijn aan betrokken gemeenten gefactureerd.

De regio heeft daarnaast een eenmalige bijdrage betaald aan gemeente Apeldoorn, als bijdrage voor het VNG-congres. De regio was zelf ook op het congres aanwezig. Zie ook pagina 6. Verder worden hier nog verantwoord de BTW van de Betaal en Beheer Autoriteit (BBA) van het regiocontract (kosten PMR en inhuur programmamanager), de BTW is niet subsidiabel.

Op dit onderdeel verantwoordt de regio kosten welke niet onder de opgaves te scharen zijn en waarvoor geen (structurele) raming voorhanden is.

De baten op dit product bedroegen € 51.475 cf. de vastgestelde begroting 2015.

omschrijving	begroting 2015	lasten rek
Algemeen	51.475	
RSP: BTW inzake PMR en aanjaagfunctie (en meerwerk R 2014)		8.715
Eenmalige lasten verhuizing (extracomptabel reserve OP)		4.676
Inhuur juridisch adviseur (extern)		10.200
Hotel Open Days (4 pers)		2.923
Bijdrage VNG congres		4.000
	51.475	30.514

Programma 003 Subsielstromen.

Budgethouder: secretaris

Portefeuillehouder: Hans van der Hoeve
Jos Penninx

Programma: 003

Omschrijving activiteiten: wat hebben we bereikt?

Op 25 april 2012 is door Gedeputeerde Staten van Gelderland het Programma Stad en Regio 2012-2015/2017 vastgesteld. Op 26 juni 2013 heeft Provinciale Staten dit programma gewijzigd met de vaststelling van de zogenaamde 2^e tranche en de wijzigingen met betrekking tot de 1^e tranche. De subsidie is voor de periode van 2012-2015 verhoogd met een kleine € 3 miljoen, tot ruim € 14,2 miljoen. De uitgaven van het jaar 2015 zijn hier opgenomen. De afrekening zal plaatsvinden in de zomer van 2016, uiterlijk 1 oktober 2016 dient de eindafrekening voorzien van verklaring bij de provincie Gelderland binnen te zijn. Voor 2 projecten is uitstel aangevraagd en gehonoreerd (zie ook pagina 8).

Het project Beter Benutten is in het eerste kwartaal van 2014 van start gegaan. Tijdens het opstellen van de jaarrekening 2014 is uitstel verleend voor het afronden van de activiteiten tot einde 2015 (in plaats van de oorspronkelijke einddatum 31 december 2014). De afrekening van dit subsidie is in deze jaarrekening opgenomen.

In 2015 is ook het project Beter Benutten Vervolg van start gegaan, de uitgaven hiervan staan in een apart programma, zie de pagina hierna. Het project BBV loopt door tot in 2017 (zie ook programma 4).

Met ingang van 2015 ontvangt de regio geen subsidie meer voor de uitvoering van Externe Veiligheid; het subsidie wordt nu rechtstreeks overgemaakt aan de Omgevingsdienst Veluwe IJssel.

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten in de regio Stedendriehoek.

Kosten: wat heeft het programma gekost?

omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Regiocontract, betaalde voorschotten en declaraties	5.621.779	1.847.175	2.819.100
GUEV subsidie uitgekeerde voorschotten en afrekeningen aan Apeldoorn	168.544	pm	0
Beter Benutten betaalde voorschotten en uitgaven	981.388		961.082
Totale lasten	6.771.711	1.847.175	3.780.182

omschrijving	rekening 2014	begroting 2015	rekening 2015
Regiocontract, ontvangen voorschotten en afrekeningen	5.621.779	1.847.175	2.819.100
GUEV subsidie, ontvangen voorschotten en afrekeningen van Gelderland	168.544	pm	0
Beter Benutten ontvangen voorschotten	981.388		961.082
Totale baten	6.771.711	1.847.175	3.780.182
Saldo	-	-	-

Toelichting verschillen:**Regiocontract**

Voor het regiocontract is € 971.925 meer uitgegeven dan de begrote jaarschijf 2015 van ruim € 1,8 miljoen. Voor het regiocontract was vanuit 2014 nog ruim € 1,4 miljoen beschikbaar (zie toelichting balans pagina 24) De eindverantwoording van het regiocontract vindt plaats in het tweede kwartaal van 2016. De gegevens in deze jaarrekening omvatten de uitgaven in boekjaar 2015 en de stand van het restantsubsidie per 31 december 2015. Over de eindverantwoording wordt u apart geïnformeerd.

Beter Benutten (BB)

Voor BB is € 961.082 uitgegeven; voor BB was ruim 1,3 miljoen beschikbaar (zie balans pagina 21). In deze jaarstukken is verwerkt de afrekening met de gemeenten die deelprojecten hebben uitgevoerd en daarvoor accountantsverklaringen hebben overlegd. In 2016 zal op basis van de te ontvangen subsidievestigingen door Gelderland en Overijssel (provinciaal en rijksdeel) duidelijk worden welke bedragen eventueel moeten worden terugbetaald aan de subsidieverstrekkers en welk bedrag beschikbaar zal zijn voor aanwending in het kader van het project Beter Benutten Vervolg.

Dit subsidie valt onder de opgave Bereikbaarheid, zie ook pagina 8 van de inhoudelijk toelichting.

Vanuit BB zal een deel van subsidie moeten worden terugbetaald, het andere deel mag de regio toevoegen aan het subsidie BBV.

Programma 004 Beter Benutten Vervolg.

Budgethouder: secretaris

Portefeuillehouder: Jos Penninx

Programma: 004

Omschrijving activiteiten: wat hebben we bereikt?

In 2015 is veel tijd gestoken in het onderzoeken, aftasten en opstarten van Beter Benutten Vervolg (BBV). Begin december is een eerste voorschot van een van de subsidiegevers ontvangen, het totale project behelst ongeveer € 10 miljoen en loopt tot en met 2017.

Vanwege de grote verscheidenheid in projecten heeft de regio er voor gekozen dit in een apart programma op te nemen, te meer omdat het grootste deel van de projecten rechtstreeks in regioverband worden uitgevoerd en via de administratie van de regio Stedendriehoek loopt. In december 2015 is de begrotingswijziging vastgesteld (overigens zonder budgettaire gevolgen voor de gemeenten, want het betreft alleen subsidiestromen).

Doelgroepen: voor wie is het product bestemd?

Deelnemende gemeenten aan project BBV in de regio Stedendriehoek.

Kosten: wat heeft het programma gekost?

omschrijving	begroting 2015	begroting 2015 na wijz	rekening 2015
slim reizen vervolg		0	0
fietsruggengraat		0	59.044
Apeldoorn		0	0
Deventer		0	0
slim vervoeren		0	25.650
ITS		0	0
projectbureau		0	9.224
BBV (stelpost uitgaven ihkv subsidie)		207.334	0
Totale uitgaven		207.334	93.919

omschrijving	begroting 2015	begroting 2015 na wijz	rekening 2015
Bijdragen gemeenten ITS (Apeldoorn)			37.500
Beter benutten vervolg, te ontvangen subsidies	0	207.334	56.419
Totale inkomsten	-	207.334	93.919
Saldo	-	-	-

Toelichting verschillen:

In het tweede kwartaal zijn onder leiding van een inkoopadviseur de opdrachten voor de uitvoering van project BBV zorgvuldig begeleid. In het DB van 17 september is een voorstel aan de orde geweest over de aanvraag van het subsidie BBV. Het eerste voorschot € 207.334 is begin december ontvangen. In het DB van 17 december is de begrotingswijziging inzake project BBV vastgesteld en een nieuw programma aan de begroting toegevoegd. Hiermee kan het project financieel nauwlettend gevolgd worden. In dat voorstel is eveneens een voorstel hoe om te gaan met de BTW van dit project. Eind december bleek dat voor het project ITS een bijdrage van Apeldoorn is ontvangen voor 2015. Het restant beschikbare subsidie ad € 150.915 is naar de balans geboekt. Op 8 januari 2016 is opnieuw een voorschot ontvangen ter grootte van € 1.065.833.

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. Per genoemde datum is de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) komen te vervallen. De WNT regelt dat topfunctionarissen in de (semi)publieke sector niet meer mogen verdienen dan 130% van het salaris van een minister. Dit wordt normering van topinkomens genoemd.

Per 1 januari 2015 is de norm veranderd van 130% naar 100% en geldt een nieuw maximum bedrag van € 178.000.

In 2015 zijn door de Regio Stedendriehoek geen salarissen betaald die boven deze norm uitkomen. De leden van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de regio Stedendriehoek, allen opgenomen op pagina 4 van deze jaarstukken, vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT, maar ontvangen van de regio Stedendriehoek geen bezoldiging.

De secretaris van de regio Stedendriehoek moet eveneens worden aangemerkt als topfunctionaris als bedoeld in de WNT. De secretaris werd van 1 januari t/m 30 april 2015 ingehuurd van de gemeente Brummen. De functie is daarna tijdelijk vervuld door iemand van het bureau als plaatsvervanger: daarvoor is een waarnemingstoelage van toepassing geweest. Vanaf 1 augustus 2015 is een nieuwe secretaris benoemd en gedetacheerd vanuit de provincie Gelderland. De omvang van de functie bedroeg 28,8 uur per week. De kosten welke voor alle drie personen tezamen zijn gemaakt, bedragen € € 110.152 (afgerond) excl. BTW. Op de factuur worden de totale loonkosten aan de regio rekening gebracht. In 2014 bedroegen de totale lasten € 88.728 excl. BTW.

2015		2014	
functie externe inhuur	secretaris M. Veenbergen	functie externe inhuur	secretaris M. Veenbergen
bezoldiging (excl BTW)	44.897	bezoldiging (excl BTW)	88.728
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0	Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0
Duur functievervulling	1 januari tm 1 mei 2015	Duur functievervulling	1 januari tm 31 december 2014
Omvang functievervulling	28,8 uur contract per week	Omvang functievervulling	28,8 uur contract per week
functie externe inhuur	plv secretaris G. Hulsbergen		
bezoldiging (excl BTW)	21.772		
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0		
Duur functievervulling	22 april tm 16 augustus 2016		
Omvang functievervulling	28 uur contract per week		
functie externe inhuur	secretaris C. Verheggen		
bezoldiging (excl BTW)	43.489		
Belastbare en variabele onkostenvergoeding	0		
Duur functievervulling	1 augustus tm 31 december 2015		
Omvang functievervulling	28,8 uur contract per week		

7. Controleverklaring

Deloitte Accountants B.V.
Grote Voort 207
8041 BK Zwolle
Postbus 480
8000 AL Zwolle
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9997
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Regioraad van de Regio Stedendriehoek te Twello

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2015 van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek te Twello gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten 2015 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling en het Controleprotocol WNT.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de Regioraad op 28 maart 2013 vastgestelde Controleprotocol en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het Normenkader van de rechtmatigheidscontrole door de Regioraad in een schriftelijke ronde van februari/ maart 2016 en de operationalisering van het normenkader voor rechtmatigheid in de beheersorganisatie van de gemeenschappelijke regeling.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Regioraad bij besluit van 28 maart 2013 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling en het Controleprotocol WNT.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Zwolle, 29 juni 2016

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: B. Hofman RA